

Velja po pošti:
za celo leto naprej .. K 60.—
za en mesec .. " 5.—
za izposojstvo .. " 70.—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej .. K 59.—
za en mesec .. " 5.—
V spravi prejeman mesečno .. 4.50
Sobotna izdaja:
za celo leto .. K 10.—
za izposojstvo .. " 13.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna pettirvsta (58 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat .. " po 50 v
za dva- in večkrat .. " 45 ..
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:
Enostolpna pettirvsta K 1.—
Izhaja vsak dan izvenredno ponedeljek in dan po prazniku, ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; neurankirana pisma se ne sprejemajo. Telefonski št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran. ljubljanske št. 650 na naročnikovo št. 349 za oglaševanje. avstr. in češke 24.787, ogr. 28.511, bozn.-bero. 7563.

Črni dan.

Smrtna obsodba?

Bern, 15. marca. »Večerni list« poroča: Švicarski diplomatski krogi so prejeli iz Pariza vest, da se je svet desetorice sporazumel s sledečo rešitvijo jugoslovansko-italijanskega spora: 1. Italija odstopi Jugoslaviji Dalmacijo in si pridrži le nekaj otokov vojaškega pomena. 2.

Reka postane svobodno mesto pod protektoratom velevlasti. 3. Jugoslavlani se morajo odreči vsem pravicam na Goriško, Trst in Istro. 4. Italijanske in jugoslovanske manjšine dobe v obeh državah svojo avtonomijo.

Brezpravna raja.

Trst, 15. marca. (P. P.) Prodajna prepoved, ki je objavljena uradni »Osservatore Triestino« z dne 19. februarja t. l., ima po informacijah iz verodostojnega vira namen, preprečiti osebam, ki niso strogo italijanskega patriotičnega mišljenja, nakup nepremičnin in trgovskih podjetij ter pridobivanje zemljiškoknjižnih pravic. Dovoljevali se bodo le taki prenosni posli, pri katerih so kupec oziroma upravičenec oseba italijanskega mišljenja ali italijanska tvrdka; tudi taki prenosni posli se ne bodo dopuščali, pri katerih sta obe stranki slovenski, kjer bi se torej posestno stanje v narodnostnem oziru sploh ne spremenilo.

čaju jih čaka odpust in izgon. Izjava se glasi:

Podpisano ravnateljstvo, ki je razpravljalo o Vaši prošnji, da se Vas sprejme v »Zvezo državnih uradnikov goriške dežele«, je sklenil v seji dne 1919, da ugodi vaši prošnji pod pogojem, da vzamete na znanje sledečo izjavo in da nam jo vrnete z Vašim podpisom, nakar se Vam bo izdala legitimacija.

Izjava.

»Ker je podpisani, kot uradnik slovenske narodnosti pripoznal, da ima italijanska vlada najboljšo nameno za pospeševanje moralnega in političnega razvoja slovenskih narodov Julijske Benečije, v kolikor v splošnem stremi po mirnem sodelovanju z italijanskim življenjem na temelju enakih pravic, izjavljam, da sem pripravljen vplivati v mejah svojega delokroga na vse svoje rojake, da bodo spoštovali italijansko državno načelo in da sem voljan sodelovati za dober sporazum med obema narodoma.«

To potrjujem s svojim lastnoročnim podpisom:

Federazione fra funzionari statali della Provincia di Gorizia.
Il Presidente: Il segretario:
Podpis nečitljiv! Prof. G. Zancé I. r.

Določba, da se tudi pogodbe lahko razveljavijo, ki so bile sklenjene pred objavo prodajne prepovedi, uvaja za slovenski življenj v zasedenem ozemlju tako brezpravnost, kakršna ni bila niti brezpravnost Poljakov na Pruskem v dobi najhujše germanizacije.

Gorica, 15. marca. (P. P.) Goriško italijansko društvo »Federazione fra funzionari statali della Provincia di Gorizia« (Zveza državnih uradnikov goriške dežele, setoječa večinoma iz renegatov) je razdelilo med goriške slovenske uradnike, ki so v državni službi sledečo tiskano izjavo, ki jo morajo podpisati. V nasprotnem slu-

slovansko-italijanski spor na pariški konferenci rešil tako, da so sprejete vse zahteve Italije po našem Trstu, Goriški in Istri, ta novica res še ni popolnoma potrjena, vendar imamo dovolj drugih vesti, ki nam potrjujejo, da so Italijani dušeslovno globoko doumeli našega človeka. Raniti so nas hoteli v srce, in to se jim je popolnoma posrečilo. V imenu svobode in kulture naj bo odslej zabranjeno našemu človeku v Primorju kupovati zemljo, ki jo je močil znoj njegovih dedov in pradedov. Pravde za mejo pri naših kmetih ne razpalijo samo strasti obeh pravdarjev. Cela soseska prihihi ob taki priliki na lice mesta. Vsak čuti, da ne gre samo za košček zemlje njegovega sosedu, da gre za veliko več, da gre za pravico tistega, ki je dal s svojim znojem zemlji obliko.

Udarili niste le naših Primorcev, udarili ste ves naš narod!

Kadar je hlapec Jernej oseba, lahko propade s svojo pravico pred vsemi sodniki, kadar pa je hlapec Jernej cel narod, si prejalislej pribori pravico pred sodnim stolom povesečih narodov. Ali se tega Italijani niso naučili iz svoje lastne zgodovine? Ali je pariška konferenca prepričana, da je ona v zgodovini narodov zadnje in najvišje sodišče? Ali ne ve desetorica mož, ki ima danes oblast nad celim svetom, da je nad delom posameznikov še druga silnejša moč, ki prejalislej maščuje in kaznuje vsako nasilje in krivico? Naš hlapec Jernej s svojo pravico ne bo poginil, ker hoče živeti! Pravica je njegova, in če mu jo bo kdo krátil, si jo bo vzeli!

Dr. J. P.:

Črni dan.

Prihajajo črne vesti iz mesta svetovne kulture, središča vseh lepih umetnosti. Tam dele dobro in slabo po zasluženju in po — paktih. Kdo so ti pravični, za vseobči mir tako zavzeti gospodje sodniki?

Govorili so in obljubovali malim narodom svobodo in samoodločbo. Vse lepe misli, ki si jih je bil kdaj človeški duh zamislil v visokih trenutkih navdušenja, so letele iz njegovih ust na naslov »zatiranih«, za katerih edino so se pričeli med seboj dogovarjati in sklepati trdne, večnoveljavne pogodbe. Večnoveljavne? Kaj je večno trdno? Moderna veda in moderna morala je stoletje učila, da ni nič trdnega, vse le relativno, vse samo plod slučajja, trenutnih razpoloženj.

Danes pa stoji naokoli vse trdno, ker patki so sveti. — In še eno je sveto — sacro egoismo, in strategične meje. Vse to samo iz prave ljubezni do trpinov in tlačanih.

Da, ta moderna morala; Se čudite, če šviga po Evropi vsepovsod rdeči zubelj?

Ah, ne, gospodje, ki imate danes še moč v roki, čez leto in dan pa ne, tudi za vas je zapisano: »Zadnjič, gospodje in sodniki sveta, zadnjič in nikoli več!«

Mi pa, ki smo bili od nekdanj sekira, ki so jo drugi brusili, da smo se pretepali za druge in krvaveli iz vseh strani; mi pa, ki smo si sami iz svojega profi vsem zaprekam utirali pot k pošteni kulturi, mi — ki nas stavite v isto vrsto s Turki in Albanci, Azijati in črnci — mi uboge sirote s pritajeno boljo, stisnjenimi zobmi in s krčevito pestjo podpri strmino v daljo, kjer gore rdeči kresovi in požirajo zadnje ostanke individualistične kapitalistične družbe in njene kulture.

Nero je dal zažgati Rim, tisti visoko kulturni Rim, ki je bil dika in ponos starega sveta. Smejal se je in pel in brenkal v krogu prvakov in sodrugov, veseleč se, kako bo pozidal — nov Rim.

In padale so žrtve, padali so nedolžni kristjani za slavo novo urejenega Rima. O, vesel je bil pogled na tiste krasni požar.

Zgodovina pa je zapisala svojo pošteno in odkrito besedo o Neronu — norcu.

Ni zmagal norec, zmagal je — Irpin. Sezidal je nov Rim, a ta Rim ni bil več prestolnica tiranije. Nasledniki ponosnega Rima naj se ne vesele ob ognju, ker bliža se ura strašnejše sodbe. Zakaj vse na svetu se poplača stoterno.

Slekli ste nas do nazega, oropali vsakega upanja v pravičnost — orožje ste pobrali. Z belo zastavo ste prišli v naše kraje, z rdečo se vrnete.

V to verujemo, na to prisegamo in molčimo na dan — črnega sponina. Le sedito —!

A. R.:

Na smrt obsojeni?

Ljubljana, 16. marca.

Nismo bili iznenadeni, ko nam je žica prinesla včeraj iz Pariza preko Švice vesti, da je naše, od Italijanov zasedeno in z vsokrutostjo in teptanjem človeških in narodnostnih pravic upravljeno ozemlje, prodala antanta Italiji. Četudi sprejemamo te vesti z največjo rezerviranostjo, ker še niso uradno potrjene, je vendar danes vsakomur jasno, da nimamo iz Pariza pričakovati ničesar dobrega. Mirovni kongres se je degeneriral v absolutistično - kapitalistični klub desetih diktatorjev, ki igrajo z narodi sveta nevarno igro. Ta »svet desetorice« se zapira v »trno dvorano« na Quai d'Orsay, razpravlja in razpravlja, ves na večjetih velikega kapitala in njegovih izredkov, imperializma in militarizma. Tupašam odpro lakaji milostne duri kakemu zastopniku malih narodov ali držav, desetorica ga poslušna in zopet razpravlja in zopet pretreduje na dolgo in široko, ker se ji zdi, da ima časa dovolj...

Medtem pa narodi čakajo, narodi, ki so pretrpeli vsa štiri vojna leta nečloveške muke, ki so igrali v svetovni tragediji žalostno vlogo glavnega junaka, izkrvavele žrtve zakulisnih intrig, enakih intrig, ki se rogajo sedaj njeni nepopisni in neuglasljivi žepi po resničnem miru, po pravicah, svobodi in ljubezni. Narodi čakajo, do skrajnosti izmučene mase delavskega ljudstva hrepene po odresitni besedi, ki je noče biti. Kaj je ni rekel Wilson? Ali ni poslal pred letom dni vsem narodom svojo poslanico miru in ali ni izpregovoril odresitne besede, ko je lani februarja zahteval v imenu človečanstva in demokracije, da narodi in dežele ne smejo biti več predmet igre državnih oblasti, temveč, da se ima rešiti vsako vprašanje glede ozemlja v interesu in v prid prizadetega prebivalstva in naj se vsem jasno označenim narodnim zahtevam ugodi v najširšem obsegu? Da, vrgel je te v resnici človekoljubne in demokratične ideje med evropsko klanje, ki so pa bile dobre in veljavne le do tedaj, dokler niso najbolj teptani in brezpravni narodi zrušili najhujši imperializem in militarizem Srednje Evrope in s tem pripomogli antanti do zmage. Zdaj se nihče ne zmeni več za nje! Ker nad temi razvalinami, iz katerih se še kadikorka človeška kri, se je zarezal nov obraz imperializma, ki bi rad nadaljeval vlogo prejšnjega, pod drugo zastavo, a z istimi cilji.

Samoodločba narodov je postala beseda brez vsebine, fantom in prazen zvok, ki ga spremljajo mogotci le s pomilovalnim posmehom.

Toda samo mogotci!

Kajti najširše evropske mase so po brezmejnem trpljenju spregledale iz stoletne zaslepljenosti, zadržle so novo luč svobode in pravice. Seme te ideje svobode in prave demokracije se je zasadilo globoko v ponižano in razžaljeno srce ljudskih mas in je tam, kjer so ječale v najhujši sužnosti, vzklilo v mogočen požar, ki je uničil vse gospodarstvo tiranstva in kapitalizma in vzel vajo v svoje stražne, maščevalne roke. Ognjeni obroč iz Rusije se širi, vedno dlje segajo njegovi plameni, vedno silnejša in neodoljivejša postaja moč njenih idej.

Zagreb žaluje! — Kaj pa Ljubljana?

Zagreb, 15. marca ob pol 10. uri zvečer. »Narodna Politika« je vest »Večernega lista«, da so Gorica, Trst in Istra izgubljeni, sporočila zagrebškemu prebivalstvu s posebno izdajo, ki je bila v mnogo tisoč izvodih takoj razprodana. Ljudje so se pričeli zbirati po ulicah in so razpravljali o tem poročilu. Zvečer so nastale v Zagrebu velike demonstracije, katerih so se udeležili posebno visokošolci in delavci. Demonstrantje so proglasili današnji dan za dan narodne žalosti, šli so po vseh kavarnah in zahtevali, naj se v znak žalosti zapro, kar se je tudi takoj zgodilo. De-

monstrantje so šli tudi pred gledališče in zahtevali od intendanta, da ustavi predstavo. Intendant je javil občinstvu, da je danes dan žalosti za Jugoslavo in da so v Parizu z laškim bodalom smrtno ranili srce Jugoslavije.

Demonstracije so trajale do 8. ure zvečer. Demonstrantje so se zbrali na Jelačićevem trgu, kjer je bilo več govorov. Ljudje so demonstrirali proti Italiji in Franciji. Ob 10. uri bodo pred gledališčem zažgali italijansko zastavo. V mestu vlada največja razburjenost. Jutri bodo po Zagrebu visele črne zastave.

Hlapec Jernej in njegova pravica.

Naš človek ljubi strastno svojo zemljo. Velikokrat se se že lažnjivi dušeslovci norčevali iz našega kmeta in njegovih pravic za mejo. Nerazumljivo se jim je zdelo, kako more kmet žrtvovati stotake in stotake za košček zemlje ob meji, ki dostikrat ni vreden par kron. Pozabili so pri tem na globlji pomen cele stvari. V takih pravihah ne gre za kepo prsti, za pergišče trave ali vresja, ne gre za par grmov, ampak gre za načelo. Kmet je svoji zemlji vtisnil pečat ne samo svoje osebe, ampak cele svoje delavne družine, zato jo hoče ohraniti, zapustiti svojemu rodu neokrnjeno. Njegova zemlja živi v njegovi duši živo življenje in dobiva značaj osebnosti. Kdor okrne ali rani njegovo zemljo, rani njegov obraz in mu pokvari lepo podobo.

Ljubezen celega jugoslovanskega naroda do naše domovine ne more biti manjša in drugačna kot ljubezen našega kmeta do njegove zemlje. Saj je naš narod — narod kmetov. Tudi naš delavec, naš trgovec in obrtnik je priklenjen z enako moč-

no ljubeznijo na tisti del naše zemlje, ki se razteza od goriških Brd do Soluna. V Ameriki in Westfaliji je sanjal naš izgnanec samo o vrnitvi na ta svetl košček zemlje. Tudi v našem inteligentu tvori ta ljubezen najznačilnejšo črto njegovega značaja. Naš inteligent celo življenje ne more preboleti, da ga je ukta želja odtrgala od domače grude, čeprav v naših malih mestih živi tako blizu nje. V to bol izzvene ravno tako verzi Prešernovi, kakor modernega sodobnika Župančiča.

Obetali so nam svobodo. V solnce našega vstajenja so nam postavili 14 Wilsonovih točk, vse bogastvo globoke jugoslovanske duše je zaplalo, sedaj pa se pojavljajo glasovi, da nam glasniki osvobođenja nmeravajo najprej onečastiti obraz naše domovine, da ji hočejo iztakniti oči, izrezati pljuca in srce ter tako onečastiti šele priznati pravico do obstoja.

Ali naj postane 14 Wilsonovih točk za nas 14 postaj Kalvarije?

Ali ne veš, hlapec Jernej, da boš vedno zastoj iskal pravice pri gospodarjih in oblastnikih? Še na svoje brate se ne smeš preveč zanesti, ampak samo nase in na svojo pravico.

Včeraj javljena novica, da se je jugo-

Svet desetorice pa sedi na foteljih, izpod katerih že sikajo grozeči zublji in seje in določa v najsvetejših narodnih pravicah proti narodom samim, se igra z ozemljem in jih meče kot žoge iz enega naročja v drugo. Zavedel se ni te nevarne igre niti tedaj, ko so ideje Rusije dvignile roko Cottinu, da je sprožil na predsednika te desetorice, ostal je gluhi in nem za ta zadnji opomin in se ne zmeni za grožnje in krohot »ruske galerije«, kot je to dobro že nekdo povedal.

Evropa pa čaka v nemi grozi najhujše socialne revolucije v svetovni zgodovini.

Zato: kakorkoli! Če odloči pariška konferenca proti nam, ne bo in ne more biti ta odločitev drugega, nego začasna. Če nam pa prizna vse naše pravice, bo imela toliko žrtev manj, toliko trpljenja in solz manj na svoji vesti. Zato: kakorkoli!

Zakaj, pomni narod v bolesti, ki te je udarila včeraj v srce: pride dan, ko bodo narodi sami pomedli s temi papirnati pogodbi »mirovne konference«, ki jim sedaj deli krivico in seje nov vihar in da bodo te gospode sodili — in obsodili!

In v tej novi Evropi, ob popolni zmagi nad kapitalizmom, absolutizmom in militarizmom si bomo z narodi podali bratske roke in brez tajnih diplomatov v ljubezni in svobodi dali in dobili vsak svoj!

V agoniji.

Pariz, 8. marca.

V tukajšnjih jugoslovanskih krogih je razen pri onih, ki so močne vere in ki obračajo vse na dobro, upanje padlo na ničlo. Spočetka, ko smo videli, da ententa vztraja na londonski pogodbi, se je tu pojavila misel Wilsonove arbitraže. Tedaj smo bili še tako gotovi, da se pravica ne bo dala na konferenci brutaino kršiti in da si ententa ne more dovoliti tako očitne ironije z Wilsonovimi načeli, da predlog arbitraže niti v jugoslovanskih krogih ni bil povsod simpatično sprejet. A ko smo se prepričali, da se Italija nikakor ne namerja odreči londonski pogodbi, da je Francija do nas — če rečem milo — jako hladna, da francoska cenzura sistematično zatira vse, kar bi moglo francosko javnost poučiti o dejanskem položaju pri nas, da celo Češka ne kaže prav nobene volje, podpreti nas v neenakem boju, je naša delegacija slednjič sprejela načelo, da se predloži vprašanje Trsta in istrskih mest Wilsonu v razsodbo. Italija je odklonila tudi to, dasi je bil naš predlog pri Američanih prijazno sprejet.

Kmalu nato se je ventiliralo vprašanje plebiscita v zasedenem ozemlju. Razumljivo je, da naša delegacija temu razumu ni mogla biti naklonjena. Dokler stoji v naših krajih italijansko vojaštvo, dokler je vsa civilna uprava v italijanskih rokah in dokler bodo italijanske oblasti kazale tako malo smisla za takt in svobodo, je plebiscit bil nesprejemljiv. Medtem pa so postajale naše zadeve od dne do dne bolj brezupne. Za Ameriko vemo, da nam je naklonjena in da presoja tudi naše vprašanje s svojega visokega stališča socialne etike in človekoljubja, toda Anglija nam je prijazna le v toliko, kolikor je navezana na Ameriko, medtem ko so nam vse druge moči sovražne. Naša delegacija je torej bila prisiljena misliti na zadnje sredstvo, na plebiscit v zasedenem ozemlju. Naši odposlanci se dobro zavedajo, kako nevarno je to sredstvo v razmerah, v katerih smo. Toda ko se ni več mogoče nikamor drugam nasloniti, jim ni preostajalo drugega, kakor da zaupajo moralni moči, svobodoljubju in discipliniranosti našega naroda. Ko je volja svetovnih sil proti nam, moramo vreči na kocko zadnje, kar imamo, voljo našega plemena.

Razen zunanjih težav, ki zastavljajo naši delegaciji pot, je treba našim zastopnikom premagati tudi mnogo notranjih ovir. Sedaj je, na primer, vsa francoska javnost polna govoric o »ljubljskem incidentu«. Italijanom se je posrečilo iz tega dogodka skovati močno orožje proti nam in rane, po naši sodbi, ne bodo izostale. V nobenem francoskem časopisu, v nobeni diplomatski predsobi ni slišati niti besede, ki bi hotela drugače pobarvati te dogodke, nego so jih popleskali Italijani. In naša delegacija je ne le moralno preslabotna, da bi kontrahirala italijanske spletke, ampak do danes niti sama ne ve, kaj naj misli o tem incidentu. Niti iz Ljubljane, niti iz Beograda ne dobi obvestil, ki bi objektivno pokazal dejanski položaj! Ob tej pasivni resistenci vlade za Slovenijo ter centralne vlade so naši zastopniki prisiljeni, da čakajo nadaljnjih odločitev usode. Kakšno je po tem takem njihovo duševno razpoloženje, vi tam deli lahko slutite, toda vedeti tega ne morete.

In še nekaj drugega je, kar moram omeniti. Ni toliko usodno, a tem bolj žalostno, da so v Parizu ljudje, ki nikakor ne sodijo semkaj. So tukaj ljudje, ki jim občevanje z nami ni odprlo oči in razširilo obzorja, ki še danes mislijo, da je kraljevstvo SHS identično z Dalmacijo. To je dr.

Smodlaka, član širše naše delegacije. On ne pozna niti Banata, niti naše severne, niti severozahodne meje. Geografska karta naše države se zanj začenja za Špico in končuje pred Reko. Onostran te črte se razprostira kraljestvo Utopija, nastanjeno z rodod Megalomanov... Mi ne moremo razumeti, kdo je dal dr. Smodlaku take instrukcije, ko je odhajal v Pariz, in še manj je razumljivo, zakaj ga centralna vlada ne odpokliče, kamor spada. Njegova navzočnost tukaj je za nas moralni deficit.

Oprostite mi vi, ki ste doma in ki pričakujete tolažilne besede iz Francije. Jaz sem črnogled človek in mislim, da se v Parizu, tem svetovnem semnišču, dopolnjuje agonija našega naroda. Med truščem in hrupom, sredi političnih alarmov in diplomatskih spletk, med sejami vlastodržcev mi mali in pozabljeni umiramo, kakor sem bral oni dan, da je umrla zapuščenca šivilja, uboga grisetka, v svoji podstrešni sobici.

3 pravico na dan!

Belgrad, 13. marca 1919.

Jugoslovanski klub je včeraj po poslancu Francetu Smodeju in tovariših vložil sledečo interpelacijo predsedniku ministrskega sveta in ministru zunanjih poslov.

V svetovni borbi je neizmerno trpel troimeni narod Srbov, Hrvatov in Slovencev; junaški Srbi so doprinesli najsijajnejše dokaze zvestobe do zaveznikov v najžalostnejših razmerah; svojo domovino so raje izgubili, kakor da bi se sovražniku uklonili, in narod ter vojska sta v nepopisni bedi ginila. Srbskim sokolom pa ni klonil duh, marveč so s svojimi zavezniki zavajali nazaj svojo domovino, podobno veliki groblji.

Hrvatje in Slovenci pa smo trpeli vsled strahovlade Nemcev in Madjarov, ne samo v ječah in izpostavljeni na vseh bojiščih v prvih postojankah pod nadzorstvom nemškega vojaštva, marveč še veliko huje duševno, ker nam prva leta svetovne vojne ni bila dana fizična možnost, da bi se oprostili železnega nemško-madžarskega objema, in ker je morala kri naših vojakov v potokih teči za lastno suženjstvo in proti tistim, za katere smo gojili vse svoje simpatije.

Kakor hitro pa je bila dana prva možnost, smo započeli brez ozira na to, da smo vsled, tedaj še negotovega izida vojne postavili na kocko usodo naroda, veliko politično akcijo za razkroj Avstro-Ogrske in njene armade.

Italijanska armada na soški fronti ni uspela z orožjem in bi nikdar ne bila, jugoslovansko in češko vojaštvo je kratkoročno odložilo orožje ter se je začelo vračati proti svoji domovini, da pomaga na razvalinah Avstro-Ogrske graditi nove države.

Razsul avstro-ogske armade ja zadržavala tako dolgo samo italijanska armada, ker Jugoslovani imperijalistični italijanski vladi nismo zaupali. Šele ko so prihajala po italijanskih letalcih izmišljena poročila dr. Trumbića in naših legijonarjev v Italiji, da tudi Italija hoče svobodo Jugoslovancev, so slovenski vojaki na italijanski fronti odložili orožje. V zahvalo za to so bili po razsulu soške fronte jugoslovanski legijonarji v Italiji internirani, kakor hrvaški vojaki Sesan, Farčić, Giunio i. dr., ki so Italiji izročili avstroogrski mornariški načrt.

Kakor hitro se je izvršil v bivši Avstro-Ogrski preobrat, so se sešli predstavitelji slovenskih, hrvaških in srbskih strank bivših monarhije, da v imenu naroda slovensko izrečejo svoje dolgo zaželeno ujedinjenje z brati iz kraljestva.

Narod je zadihal svobodo in plaval v veselju, pa kmalu je prišlo zanj razočaranje od strani osvoboditeljev, ki še do danes iz nam neumljive obzirnosti do italijanske vlade niso priznale naše nove države. Italija ni priznala Jugoslovanom svobode. Njena armada ni zasedla samo slovenskega in srbsko-hrvatskega ozemlja do demarkacijske črte, ampak je hotela še mnogo dalje, da ji niso zastavile poti srbske čete; prišla je z belo zastavo kot prijatelj, potem pa nastopala kot sovražnik. Začela je Jugoslovanom na okupiranem ozemlju zapirati šole, odpuščati jugoslovansko uradništvo, internirati in deportirati ugledne može in mučiti naše prebivalstvo, da so oživali spomini na avstrijska nasilstva l. 1914. in 1915. Venomer provocirajo prebivalstvo izven okupiranega področja, širijo s podkupovanjem korupcijo v agitacijske svrhe, ne spoštujejo verskega čustva prebivalstva in se vmešavajo v bogoslužje. Tako postopajo Italijani na celem okupiranem ozemlju, na Kranjskem, Goriškem, v Istri, Trstu, Dalmaciji. Dalmacijo so vrh tega obsodili na lakoto, ker ne puste v Kninu nakopičenih živil v Dalmacijo, prevoz ententinih živil iz Splita v Sinj so pa onemogočili s tem, da so vzeli premogovnik Siverić, da železniški promet stoji.

Niso so še sešli zastopniki alijancev v Parizu, že so iskali stika avstrijski Nemci in Italijani, kako bi pristrigili naravne

meje Jugoslovanom tudi na severu in jih oslabilo.

V zavesti, da ententa ne želi bojev, Jugoslovani nismo s primernimi vojaškimi silami zasedli vsega našega ozemlja na severu, kjer je bilo pričakovati boj. Čakali smo, da določi ententa proti bojevitim Nemcem po prvih spopadih na severu demarkacijsko črto, ki bi obsegala vse slovensko ozemlje in ki bi omogočalo upravo. Toda za to disciplinarnost imamo sedaj to zahvalo, da so nemške boljševoške tolpe in nemško vojaštvo na Koroškem z veliko premočjo napadle naše maloštevilne straže, začelo pleniti, ropati po slovenskih selih, ogrožati življenje našega prebivalstva in da se je začel tam bujno razvijati boljševoizem. Trume slovenskih beguncev iz Koroške pričajo o nemškem pustošenju in nasilstvih med Slovenci, kakršna so delali Nemci med vojno v Belgiji in Srbiji.

Premagani Nemci se čutijo zmagovalce, ker se zavedajo italijanske podpore. Na Koroškem so uprizorili celo ljudsko glasovanje v senci bajeonov in pod grožnjami požiga, pobojev, ropanja in zaplembe posestev tistim, ki bi se drznili glasovati zoper Nemško Avstrijo. Kakor Nemci tako tudi njihovi duševni sorodniki Madjari po zmagi alijancev, niso opustili svojih starih imperialističnih stremeljenj in nasilstej proti jugoslovanskemu prebivalstvu v nekdanji Ogrski.

Prekmurški Slovenci in Hrvati v Medjimurju so morali do zadnjega časa vsled madjarskih nasilstej in pobojev mnogo trpeti.

Jugoslovansko prebivalstvo se začudeno povprašuje, ali je zmagala ententa in ž njo pravica ali pa Nemška Avstrija in Madjarska, ko vidi, kako nerazumljivo prizanesljivo da ravna ententa z Nemško Avstrijo in jo takorekoč indirektno podpira proti svojim jugoslovanskim zaveznikom na ljubo imperialistični italijanski vladi v času, ko slovensko-hrvatsko-srbski narod trpi glad in pomanjkanje in mu vsled tega kljub sijajni discipliniranosti proti boljševoizmu, zlasti, ker Italija zapira dovoz živil po morju, na severu pa Nemška Avstrija dovoz potrebnih, kakor sladkorja, soli, petroleja itd. In vse to zastopniki entente v Nemški Avstriji mirno gledajo.

Italija tira s svojo imperialistično politiko svet v nevarnost, da se vname svetovna vojna. Jugoslovani nikdar ne bomo prepustili svojih bratov žalostni usodi pod italijanskim imperijalizmom. Že danes bi zadostoval le migljaj, da se naše ljudstvo (v okupiranem ozemlju) dvigne zoper italijanske nasilnike, toda naše ljudstvo je disciplinirano in se vrh tega zaveda, da italijanski narod ni krivičen kakor njegova vlada; zato potrpežljivo čaka na razsodbo entente.

Jugoslovani nikdar ne bomo odnehali od svojih upravičenih in utemeljenih zahtev; v Macedoniji, ki je napojena s srbsko krvjo, v Banatu in Bački, Medjimurju in na Prekmurskem; niti koščku naše kršne Dalmacije in njenim otokom, Reki kot trgovskemu pristanišču za srbske hrvatske zemlje, naši solčni Goriški, Istri in Primorju s Trstom kot edinim naravnim gospodarskim izhodiščem za slovenske zemlje, kakor tudi svojim severnim mejam; Celovcu kot zibelni Slovenstva in Bellaku kot najvažnejšemu prometnemu središču kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev na severu se Jugoslovani nikdar ne bomo odrekli; vsi ti kraji so naši ali pa leže na našem teritoriju.

Zbog teh dejstev vprašamo gospoda predsednika in ministra zunanjih poslov ter zahtevamo, da nam odgovori na sledeča vprašanja.

1. Ali je vlada voljna povedati, katere meje je določila naši državi in poverila njih zagovor delegaciji v Parizu?

2. Je li celokupna naša mirovna delegacija v Parizu zastavila vse svoje sile, da se vsem našim upravičenim zahtevam glede določitve mej v Macedoniji, Banatu, Bački, Medjimurju, na Prekmurskem, na severu proti Nemški Avstriji in na jugu Italiji ugodno rešijo?

3. Zakaj zavezniki razen Amerike še do danes niso priznali Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev in še niso za nas krivičnega in od entente postavljenemu načelu o svobodi narodov nasprotujočega londonskega pakta razveljavili?

4. Ali ententa odobrava, da je italijanska armada prekorčila celo demarkacijsko črto na več krajih, da zapira slovenske in hrvatske šole, muči slovensko in hrvatsko prebivalstvo in zatira vsak narodni pojav avtohtonega prebivalstva na okupiranem ozemlju?

5. Je li ententa natančno poučena, da je Nemška Avstrija v dejanskem vojnem stanju s Kraljestvom Srbov, Hrvatov in Slovencev in zakaj ententa ni določila tudi na naši severni državi meji demarkacijske črte, ki bi obsegali vse od Slovencev zahtevano ozemlje?

Mučeništvo!

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Reka, 15. marca. — Iz Gorice je došla vest iz verodostojnega vira, da sta se dr. Podgornik in Berbuč vrnila iz internacije. Verige so jima na rokah odrgnile kožo do živega mesa. Pretrpela sta nadčloveške muke. Dr. Zorzi se nahaja še v ječi. Njegova žena je v Gorici od žalosti zblaznela!

Med pravico in krivico ni kompromisaj! Zato ponovno proglašamo zahtevo slovenskega naroda, da noben naš zastopnik ne sme podpisati smrtne obsodbe svojemu narodu, ki jo proglašajo deset mož tam v Parizu! Gorje onemu, ki bi bil sokriv največje nesreče, ki je kdaj zadela naš narod!

Laška komisija v Mariboru.

Belgrad, 13. marca.

Danes je Jugoslovanski klub po narodnem zastopniku dr. Jos. Hohnjecu in tovariših na ministrskega predsednika, vodečega posle zunanjeja ministra, vložil naslednjo interpelacijo:

V Mariboru je zadnji čas bivala italijanska vojaška delegacija, sestavljena iz nekaterih častnikov in podčastnikov. Njihov nastop je bil tak, da je vzbudil med slovenskim prebivalstvom v Mariboru in okolici upravičeno nezadovoljnost. Njihovo vedenje je bilo prešinjeno z ostenativno simpatijo napram nemškemu življu in z neprikrito mržnjo zoper stremljenja troimenskega naroda SHS. S tem se daje moralna podpora in pobuda nemškemu protidržavnemu gibanju ter se ogroža mir in red v naši državi.

Podpisani vprašajo:

1. Je-li ministrstvu za zunanje zadeve znano, iz katerega namena in od koga poslina je označena vojaška delegacija prišla in bivala v Mariboru?

2. Ali je vlada voljna, da v bodoče ukrene vse potrebno, da eventualno takšne vojaške delegacije, ki potujejo po slovenskih krajih, s svojim nastopom ne bodo vznemirjale jugoslovanskega naroda?

Nekaj zunanosti.

Belgrad, 14. marca.

Včerašnja večerna seja je bila vsled svoje zunanosti zanimiva za vse, ki so prišli z onstran Save.

Med poslanci je vladalo že pred sejo slavnostno in živahno razpoloženje, kajti bili so pred prisego, ki se po navadi Srbije opravlja pred duhovnikom in s cerkvenim obredom. Med poslanci na hodniku pred zbornico sta bila kat. župnik Wagner in belgrajski pravoslavni protobojnik, pred predsedniško estrado pa je stala vitka postava muslimanskega horže. Zekerije efendi, pristno orientalskega tipa s snežnobelim turbanom in dragoceno zlato izvezenim tšakom okoli njega. Na desnici pred klopjo zborničnih tajnikov stoji danes v zbornici pregrnjena miza s svečo in pravoslavnim in katoliškim obrednikom, medtem ko drži hodža v roki polo popisane papirja: Zakletve iz poslovnika in arabsko molitev.

Dopoldne je bil predsednik napovedal sejo za 4. uro popoldne, a kljub temu, da so se kazali pomaknili preko petih in da so vsi poslanci na svojih mestih, se seja vendarle ne pričinja. Ne, vseh poslancev ni. Na levici centruma zija med klopni dovolj velika praznina — tam, kjer sede poslanci, združeni v »Narodnem klubcu«. Med Starčevićanci se je bila v klubskih prostorih razvila obsirna debata zaradi izjave, ki so jo sklenili podati pred prisego. Čim dalj je trajala debata, tem večja nestrpnost je vladala v zbornici med ostalimi strankami, ki so bile že vse na svojih mestih, in ko so se slednjič Starčevićanci prikazali v zbornico, jih je pozdravil splošen: Ooo! Znamenje iznenadenja in olajšave.

Na poziv predsednika Pečića je stopil proto Božić s križem v roki in v ornatu k pultu poročevalca. V zbornici je zavladal mir. Proto je pozval z osornim glasom pravoslavne poslanike, naj vstanejo in položijo prisego, govoreč za njim besedo za besedo iz predpisane formule »Zakletve«. Predvsem je proto zapel jektenijo, ob kateri so vstali vsi poslanci in poslušali ta pravoslavni psalm, ki je odmeval v zbornici za nas dokaj nenavadno. Med petjem so se pravoslavni večkrat prekrizali. Pesmi je sledila prisega pravoslavnih.

Čisto priprosta je bila zaprisega latoličanov. Župnik Wagner je v roketu zmolil molitev k Sv. Duhu in pozval katoliške poslance, naj vstanejo in prisujejo. Po prisegi je molil iz obrednika molitev za domovino in kralja.

Hodža, ki je stal cel čas sam zase pred svojo klopjo desnice, kjer je večina

muslimanov, je s tihim glasom izvršil zaprisego in s še tišjim nato molil eno uro ali kaj.

Po končani zakletbi je stopil proto spet za poročevalski pult in dal blagoslov s križem in želez zbornici srečo in blagoslova božjega pri delu.

Nato je zbornica jela voliti predsednika. Ta procedura je dokaj zamudna, ker mora vsak poslanec osebno prinesiti svoj list v zaprti kuverti v glasovalno skrinjico. Pri tem kliče tajnik poslance po cirilski abecedi krstnih imen, tako da so najprej odglasovali vsi Adolfi in nešteto Antonov, potem premogni Ivi in Ivani, med katerimi sta se odlikovala dva slovenska Janeza, proti koncu vsi Petri in Pavli in slednjič vsi Frani in Franci. Pri dveh poslancih Jugoslovanskega kluba je hotela usoda, da je zapisnikar smatral njih rodbinska imena za krstna imena, vsled česar je prišel eden veliko bolj v ospredje, nego bi smel, in drugi veliko bolj v ozadje, nego bi moral.

Najživahnejši trenutek vsega dosedanjega zasedanja je bil, ko je predsednik zapovrstjo omenjal naše okupirane pokrajine z glavnimi mesti: Celovec, Gorica, Trst, Istro in Reko. Kakor zelektrizirani so se poslanci vse zbornice dvignili — nepopisno ploskanje in »Živijo«-klici so zadoneli vseprek in jih ni hotelo biti konca. »Živijo jugoslovanski Celovec!« »Iz domovine so nas izgnali!« »Mi smo priča nemškega barbarstva!« »Doli z Italijo!« »Živel jugoslovanski Trst!« »Gorica je slovenska!« »Z Nemci se družijo!« »Novo vojsko hočejo!«

Teh ovacij so se živahno udeleževali tudi Srbi, med njimi zlasti ministrski predsednik Protić. Pri demonstraciji zbornice se je spontano vzdignilo tudi občinstvo na galerijah in je živahno sodelovalo pri demonstracijah, s katerimi je hotelo izraziti narodno predstavnostvo neomajno voljo, ohraniti ves naš državni teritorij neokrnjen.

Za opazovalca, ki se zanima za zunanost, je bila ta seja med vsemi dosedanjimi najzanimivejša.

Slovensko vseučilišče.

Tako nekako nam je še vedno kakor tedaj, ko je prišla novica o majniški deklaraciji med nas. Čitali smo jo, a ker nam je mnogo več prinašala, kakor smo pričakovali, zato smo kakor onemeli obstali pred njo. In precej časa je moralo preiti, preden se je narod zavedel, kaj mu hoče deklaracija dati in preden je pričel vzklikati radosti in preden so se zapodili valovi navdušenja skozi njegove vrste. Tako nekako je tudi sedaj. Vseučilišče, kako dolgo je bilo želja nas vseh! Toda nihče ni mislil, da bomo v doglednem času sploh imeli na svojem ozemlju vseučilišče s tremi, štiri ali celo petimi fakultetami. Pa je pred dnevi prišla novica iz Beograda, da je ministrstvo sprejelo 1.400.000 K v proračun, da se že jeseni letošnjega leta otvorijo prvi tečajji popolnega vseučilišča petih fakultet. Kar ni dosedaj nihče niti v najdržnejših podobah svoje domišljije mogel pričakovati, to nam je prinesla tista novica. Z zadoščanjem in ponosom je sicer naše časopisje to v svojih predalih registriralo, a pri tem je tudi ostalo. Nekdaj so glasovi zmagoslavja zveneli preko vsega slovenskega ozemlja, ko nam je po dolgih bojih nemški svržalni Dunaj dovolil slovenske paralele na nemški gimnaziji v Celju, ko nam je torej le drobtinico vrgel s svoje bogato obložene mize. Sedaj, ko nam bratski srbski Beograd poklanja dar, v resnici kraljevski, ko ga nam poklanja takoj ob prvem predlogu, ki so ga tam naši zastopniki postavili, sedaj pa moljimo.

Le vseučiliška komisija v Ljubljani, ki izvršuje tiho in neopazeno že mesece razna predela za ustanovitev slovenskega vseučilišča, je po svojem predsedniku poslala do sedaj prvi navdušeni in hvaležnostni polni izraz naši osrednji vladi v Beogradu radi odloka, ki nam jamči otvoritev slovenskega vseučilišča že jeseni tekočega leta. Toda če druga širša javnost molči, to je sicer čudno, a vendar vedo v Beogradu in vemo sami, odkod ta molk. Bol, ki nas mori noč in dan in nam stiska srce, ko zremo na najlepše, a tako nesrečne dele naše domovine pod nogami krutega požrešnega sovražnika, ko zremo na našo ubogo Goriško, naš Trst, Istro, Reko in našo Dalmacijo, ta bol nam sapa zapira, da ne moremo veselja vzklikati in da nič drugega ne moremo misliti kakor našo bol. Nam je kakor devojki, ki je stala pred poroko, neposredno pred dogodkom svojih vročih želja, pa ji pride novica, da ji je ženin smrtno nevarno obolel. Kako naj bi bila vesela? In če ji tudi donesejo poročno obleko in darila v zlatu in srebru, hvaležna bo za vse, a misli in žele je biti vendarle pri bolnem ženinu.

A kar nam mora biti v resnično veselje in opravičen ponos, je načln, kako ob komaj zaključeni vojski nastopamo mi in kako nastopajo naši sovražniki. Sovražnik misli le na nasilje; ljudstvo hoče ubiti, ki noče biti njegovo; zemljo hoče

imeti, ki je bila vedno naša. Zato polni ječe z našimi ljudmi; muči naše jetnike; postavlja žične ovire, vlačí topove in proklinja po naši zemlji. Nasilje, povsod nasilje.

Mi smo hoteli in hočemo le svobodo in nič drugega. In ko smo jo komaj le delno dosegli, nam že grede misli v višino. Dasi bi morali najprej orožja iskati, da bi sovraga spodili iz naše zemlje ter osvobodili narod, ki ječi pod njim, dasi se te svoje dolžnosti zavedamo, vendar nas je nagon pognal na drugo stran, na polje izobrazbe in visokega kulturnega dela. Vse se giblje, da dobimo novo boljšo ljudsko šolo, nove boljše srednje šole za vse panoge življenja, da dobimo tudi svoje lastne visoke šole. Nagon, ki je bil dolgo časa zaprt, je bruhnil na dan in deluje neumorno na vse strani. Od nekdanjega je bil v našem narodu, a se ni mogel javljati, ker je bil narod sam usuzen. Navzlic temu nam je dal najstarejše, najlepše narodne institucije: Mohorjevo družbo, Slovensko Matico, Družbo sv. Cirila in Metoda, Šolski dom itd. Od nekdanjega je zahteval šol in zopet le šol. To je znak našega naroda, da z elementarno silo hoče šolo, izobrazbo, kulturne višine. Ta njegov nagon nam bo di v ponos in bodrilo. Rim je sicer z orožjem svet podjarmil, a je že davno prešel; toda Atene s svojimi duhovi vladajo v svetu še vedno. Naj le sovražnik silo dviga; jama si koplje, kjer bo pokopan, kakor se je Nemcu zgodilo. In naš narod bo osvobojen ter bo pričel igrati vlogo, ki mu je po Previdnosti božji odkazana tu na severozapadnem kotu naše države SHS, tu, kjer se stika germanski, romanski in slovanski svet Evrope. Kar niso znali pokazati Nemci, česar se ne morejo zavedati Italijani, to bo istini slovenski rod, ki v tem kotu prebiva. Nekaj kakor pomlad polje po naših žilah. Dnevi slane in mraza padajo sicer še na nas; sovražnik za to skrbi. A bodo prešli, ker smo prepričani, da nasilje ne more obstati in krivica ne trajno zmagavna biti.

Najvišje kulturno ognjišče se nam obeta. Iskreno bodi pozdravljeno! Poroštvo nam je zmage in boljše bodočnosti. Beograd pa, lepi junaški Beograd, srce bratskih Srbov, bodi prepričan, da cenimo tvoj dar. Dal si nam, po čemer si sam stoletja hrepenel! In če si nam dal to, kar je tebi sovražnik razdeljal in kar bi ti sam najraje imel, tedaj si pokazal, kako si plemenit in kako nas srbsko srce ljubi. Toplo, prav toplo je postalo tudi v našem srcu, ko se tega zavedamo. Lepi junaški Beograd, prvi pozdrav novega slovenskega vseučilišča bo tebi veljal!

Pozdravljeni, Orli!

Po štirih letih hudih poizkušanj in mrtvila v organizatoričnem in prosvetnem gibanju, so se danes zopet sestali slovenski Orli v beli Ljubljani, da si stisnejo roke in se pogovorijo ter naberejo novih moči in novih idej za bodoče delo na tleh naše nove domovine.

Pozdravljeni, Orli! Bodite prepričani, da vas spremlja danes naša misel bolj ko kdaj poprej, da danes spoznamo važnost vašega poslanstva tako jasno ko nikoli. Vaše gibanje nam je bilo vedno živo na srcu, ker smo vedeli, da ste vi najboljši iz naše srede, naš cvet in da smo vredni samo toliko, kolikor ste vredni vi.

In vredni ste bili mnogo, silno mnogo. Danes se zavedamo tega. Države so padle, veliki voditelji, ki niso zidali na trdne temelje, ko vi, so šli in se ne povrnejo več. Vaše ideje so ostale v vseh viharjih in trdih bojih — one so večno žive.

Ko se boste danes obnovili in osvezili, razgledali se nanovo, bomo mi z vami, našimi najmlajšimi in našimi najboljšimi in bomo uravnali vse naše delo po vaših mladih ciljih in prepričani bomo, da je vaše delo edino pravo in trajno. Čemu bi se bali hoditi za mladino? Gorje narodu, ki se mladine boji!

Z vami je obšla žalost tudi naša srca, da ni med vami najboljših med najboljšimi, sinovi naše solčne Goriške, ki trpijo v sužnjosti, ki še časopisov ne smejo brati, ki sploh ne smejo vedeti, da so sinovi slovenskega debela, da imajo čuteče brate na tri strani meje krivice.

Z vami smo žalostni, z vami smo tudi pogumni! Ko pomislimo, da so ti, ki ječe v nesvobodi, vaši bratje, tedaj smo z gotovostjo prepričani, da vam čuteča bratovska srca ne bodo dala miru, da jih osvobodene pripeljeta v svobodno Jugoslavijo, k skupnemu delu za blagostanje svobodnega ljudstva.

Zato — pozdravljeni Orli, še tisočkrat pristrčneje!

Iz neodrešene Jugoslavije.

LAŠČINA PRI SODIŠČIH.

Ljubljana, 14. marca. (PP) Iz Pulja poročajo, da je tamošnji italijanski admiral Cagni prepovedal rabo slovensčine in hrvaščine pri sodiščih in v notarskih listi-

nah; kot sodni jezik se sme rabiti izključno le italijanski. V razpravah s slovenskimi in hrvaškimi strankami se mora sodišče posluževati tolmača, in sicer tudi tedaj, ako je sodnik dotičnega slovenskega jezika popolnoma zmožen.

SLOVENSKI NASLOV NA PISMIH PREPOVEDAN.

Trst, 14. marca. Tržaški poštni uradi ne dostavljajo več pisem s slovenskimi naslovi; vračajo jih pošiljajočim strankam s pripombo, da mora biti naslov v italijanskem jeziku; enako so začeli postopati tudi nekateri poštni uradi na deželi.

ITALIJANSKA PROPAGANDA.

LDU Split, 15. marca. (DDU) »Giornale d'Italia« prinaša dne 5. t. m. pismo, ki ga je podadmiral Millo poslal uredniku tega lista in iz katerega doslovno posnemamo: Te dni se je končalo razdeljevanje darov v številnih središčih okupiranega ozemlja Dalmacije. To razdeljevanje je prineslo Italiji blagoslov in zahvalo tukajšnjega prebivalstva brez razlike narodnosti. Vam g. urednik, ki ste z velikodušnim in rodoljubnim pospeševanjem odposlali blago v znatni količini ter izvedli aktivno propagando med raznimi dobroteljnimi krogi za pošiljatev drugih darov, pošiljam živo zahvalo in čustva moje osebne hvaležnosti. Številni darovi vašega razširjenega časopisa so prinesli preko črte premirja Italijanom plakajočega Splita uteho ganljivega spomina ljubljene domovine. Žene, moški in deca so poljubili z versko pobožnostjo naše trobojnice, ki dičijo čepico in drugo obleko, ter je bolj kakor prava vrednost darov učinkoval njihov pomen v Splitu. Italijani životarijo v najbednejših razmerah, toda ponosi italijanskega pokoljenja volijo raje glad in bedo, nego da bi zatajili domovino. — Pismo se nadaljuje v tem slogu, pa je zanimivo kot uraden dokument italijanske propagande, ki agitira z vsakovrstnimi sredstvi, z denarjem, hrano in obleko med našim prebivalstvom.

LDU Split, 15. marca. (DDU) Včeraj je odpotoval iz Dubrovnika primarij deželne bolnice dr. Filip Smolčić, ki je bil pozvan od ministrstva v zdravstveni svet.

ITALIJANI UNIČUJEJO ŽIGOSANI DENAR.

LDU Šibenik, 15. marca. (DDU) Ker je italijanska okupacijska oblast prepovedala pod strogimi kaznimi vsako razširjanje in uvoz žigosanih bankovcev, je nastala tu splošna zmešnjava Samovoljno postopanje posameznih organov italijanskega poveljništva presega vse meje. Zaman so vse prošnje in protesti, ker italijanski karabinerji odvažajo siromašnemu prebivalstvu brezsrčno ves žigosani denar. Nekemu Mihajlu Nikoli iz Livna so uničili 600 K žigosanih bankovcev.

Mirovni p svet

LDU. Curih, 15. marca. (ČTU.) Glasom švicarskih listov bo seja vrhovnega vojnega sveta aliirancev, ki bo zborovala v soboto pod predsedstvom Wilsona, vevvažnega pomena. Ze izgotovljeno poročilo o vprašanjih glede mej pride do razprave na tej seji. Razpravljalo se bo vprašanje o vzhodnih mejah Nemčije z ozirom na Poljsko in tudi vprašanje mej čehoslovaške države. Pogajanja bodo najbrže prišla do zaključka, s tem bo izgotovljen načrt predmira. Tej seji bo načeloval Clemenceau.

LDU. Varšava, 15. marca. (Dun KU.) PBA. poroča: Komisiji za poljske zadeve na mirovni konferenci se je, kakor poroča radiogram iz Pariza, poverila tudi naloga staviti mirovni konferenci predloge o določitvi mej med Nemčijo in Litvansko.

Predhodni mir bo sklenjen v enem tednu?

LDU. Berlin, 15. marca. (ČTU.) Iz Londona poročajo: Sklep predhodnega miru pričakujejo že koncem prihodnjega tedna.

Angleški protektorat nad Carigradom.

LDU. Curih, 15. marca. (ČTU.) »The Nation« poroča, da pripravlja Angleška predlog, ki naj bi ji zagotovil protektorat nad Carigradom kakor tudi morsko ožino in polagoma ustvaril med Veliko Britanijo in Carigradom isto razmerje kakor je med Angleško in Egiptom.

Kako si je ententa razdelila kolonije.

LDU. Zeneva, 15. marca. (ČTU.) Po informacijah »Intransigeanta« so se sedaj aliiranci sporazumeli o razdelitvi kolonij. Na podlagi tega sporazuma naj bi dobila Francoska Sirijo, Angleška dobi mandat nad Mezopotamijo in Palestino kakor tudi nad Vzhodno Afriko, Francoska dobi tudi precejšen del Kameruna in Toga, Južna Afrika dobi južnozahodno Afriko, Japonska otoke v Tihem morju razen Samoanskih otokov, ki bi naj pripadli Novi Zelandiji.

Nemčija in mirovni posvet.

LDU. Berlin, 15. marca. (ČTU.) Kakor doznava »Berl. Ztg. am Mittag« niso nemški mirovni delegati dobili neomejenih pooblastil. Končnoveljavno odločitev si je državna vlada pridržala. Mirovno po-

godbo bodo mogli podpisati šele na podlagi posebnega sklepa kabineta.

LDU. Pariz, 15. marca. (ČTU.) Kakor poroča »Intransigeant«, je Francija sporočila nemški vladi, da smatra za neprimereno, če pošlje Nemčija 200 delegatov na mirovno konferenco. Nemški delegatje bodo prisostvovali samo razpravam o sredstvih za izvedbo predmirovnih klavzul, ne pa razpravam o klavzulah samih.

Razna poročila.

Aneksija Reke?

Reka, 15. marca. Te dni širijo Italijani po mestu vse mogoče vesti. Posebno trdovratno se vzdržuje vest, da se v soboto proglasi obsešno stanje, a v nedeljo pa aneksija Reke Italiji. Nekateri pripovedujejo, da se bo aneksija raztezala vse do Liča. S takimi vestmi hočejo Italijani hrvaško prebivalstvo omalodušiti in prepreplati.

Sv. oče o Palestini.

Lugano, 15. marca. Rimski listi poročajo, da se je minuli ponedeljek vršil v Vatikanu tajni konzistorij, katerega se je udeležilo 22 kardinalov. Papež Benedikt je v svojem govoru naglašal, da je začasna vojne posvečal svojo posebno pozornost Albaniji, Siriji, Palestini in Libanu ter podpiral tamkajšnje narode. Kar tiče bodočega razvoja otomanskega cesarstva, je izrazil papež željo, naj mirovna konferenca izrpči sveta mesta kristjanom. Bilo bi nad vse bolešno za sveto stolico, ako bi se v Palestini dala nadoblast nevernikom ali ako bi sveta mesta prišla v roke nekristjanov.

Napadalec Cottin obsojen na smrt.

LDU. Pariz, 15. marca. (Dun KU.) »Agence Havas« poroča: Vojni svet je obsodil Cottina, ki je napadel Clemenceauja na smrt.

Boljševiki nameravajo udreti v srednjo Evropo?

Curih, 15. marca. Ruska sovjetska vlada je zbrala veliko število rdečih polkov, s katerimi namerava udreti v Evropo. En del te vojske naj bi se prebil skozi vzhodno Prusijo preko Königsberga v Berlia. Ententa je prestregla značne brzovavke med sovjetsko vlado v Moskvi in berlinskimi špartakovci, Tako so prišli na sled zvezi med boljševiki in špartakovci, ki so pozvali prve na pomoč. Ententa pripravlja obsežne odredbe proti boljševiški vojski.

Berlin, 15. marca. Vlada je z ozirom na odkrite nakane sovjetske armade zelo v skrbeh. Nemške meje so docela nezadostno zastražene. Kakor sodijo, zadržuje pohod boljševiških čet edino-le slabo vreme.

Politične novice.

— Kaj pa to? V Loškem potoku je krajevna organizacija J. D. S. med ljudmi razširila to-le vest in jo hotela celo dati pri cerkvi odklicati: Jugoslov. Dem. Stranka je dosegla pri vladi, da so prišli vsi gozdovi kneza Auersperga pod nadzorstvo. Nadzorniki teh gozdov ima nalogo, da oddaja domačinom ves potreben stavbeni les za domačo industrijo in za druge potrebščine po najnižjih cenah. Glede nakazila tega lesa se je obračati na nadzornika v Soteski. Tajništvo organizacije v Loškem potoku dela take prošnje svojim članom brezplačno. Pojasnila se dajejo pa vsakemu, kateri se pri organizaciji zglašil. Krajevna organizacija J. D. S. v Loškem potoku Janko Trošt s. r., tajnik; F. Nigele s. r., predsednik. — Gospodje J. D. S.! Mi ne delamo take agitacije med neukim ljudstvom! V agitacijskih sredstvih se držimo meja dostojnosti; to je bilo načelnih naših somišljenikov.

— Tomišelj. Isto nedeljo, 9. marca, kot na Igu je bil tudi shod S. L. S. v Tomišlju po sv. maši ob pol 11. uri Dr. Jež in dr. Juro Adlejšič sta govorila v naltlačeno polni šolski sobi o organizaciji kmečkega stanu in o veri in politiki. Poslušalci so se vedli dostojno, akoravno je bilo tudi nekaj nasprotnikov med njimi.

— Izgon frančiškanov iz Čresa. O tem poroča »Narodna Politika«: S posebnim parobrodom »Bakara« so 4. t. m. dospeli v Cirkvenico frančiškani konventuali s Čresa, ki jih je iz tamošnjega samostana izgnala italijanska okupacijska oblast. Ves čas zasedbe, od 10. novembra 1918 do dneva izгона, je bil čreski samostan Italijanom trn v peti. Vsi redovniki so bili pač Hrvati in neprikriti pristaši narodnega zedinjenja Jugoslovanov. Iz samostana je ta duh pronicval v ljudstvo, ki je videlo v redovnikih svoje najboljše prijatelje ter čuvalo nad njimi kakor nad zenico svojega očesa. Italijanska oblast je na vse mogoče načine pritiskala na samostan in preganjala redovnike, vojaštvo je izvrševalo vse mogoče nasilje, dvakrat je bila v samostanu hišna preiskava — toda vse zaman! Redovniki so ostali zvesti svojemu narodu ter so slej ko prej pridigali in molili v narodnem jeziku. A tudi ljudstvo je ostalo

zvesto svojim franjcem in ko so mu Italijani obetali, da bodo zaplenili somostanska imetja in jih razdelili mednje, ni bilo nikogar, ki bi se bil izneveril narodni in verski misli. Končno so posegli Italijani po skrajnem sredstvu in franjevce z njih davne posesti izgnali. Na Čresu je 90 odstotkov Hrvatov. Teh Italija ne more izgnati. —

+ Razmere v Trstu. Splitski »Jadranski« priobčuje pogovor z nekim potnikom, ki je 7. t. m. došel iz Trsta s parobrodom v Split. Poročevalec je pripovedoval: 1. marca se je vršila v prostorih »Balkana« zabava, na katero so prišli tudi ameriški in italijanski častniki. Zjutraj ob 4. uri so skušali neki italijanski vojaki izživati nered, nakar je prišla italijanska vojaška straža in nasilno nastopila proti Slovincem. Navzoči italijanski častnik je pa ukazal straži, da se je morala takoj odstraniti. — Preko Trsta odhajajo proti slovenski meji dan za dnem italijanske čete s topovi, strojinami in oklopnimi avtomobili. — Kar tiče mišljenja tržaških Italijanov, je pretežno del za internacionaliziranje Trsta; v trgovski in obrtni zbornici je glasovalo proti pripojitvi Italiji 250 članov in samo 90 članov je bilo za Italijo. Živil primanjkuje. O razpoloženju med Slovenci je rekel poročevalec, da je izvrstno in da je vsak Slovenec in vsaka Slovenka pripravljena dati tudi življenje za jugoslovansko misel.

+ Poraz Pribečevčanov v zagrebškem občinskem zastopu. Kakor smo poročali, je »Riječ SHS« ostro napadla župana dr. Srkulja, ker je sprejel mandat v državno veče in ondi pristopil »Narodnemu klubu«, čez da bi moral ostati kot župan izven politike. O stvari je te dni razsojal klub večine mestnega zastopstva, v katerem je doslej imela večina bivša kolicija. Spor se je za župana sijnano rešil: 22 zastopnikov se je izjavilo z njim solidarnimi, nakar je Krešič, ki je bil v javnosti s podpisom napadel župana, s šestimi somišljeniki izstopil iz kluba. S tem se je težišče večine v občinskem zastopu popolnoma premaknilo in osnoval se je nov večinski klub, ki ga sestavljajo člani napredno - demokratske in Starčevičeve stranke pod predsedstvom dr. Ritiga. Klub, ki šteje 32 članov, se je izjavil spoznavnim z načeli »Narodnega kluba«.

+ Učiteljske in profesorske zbornice. V štajerskem deželnem zboru je poslanec dr. Gargitter s tovariši vložil predlog, naj deželni svet predloži zakonski načrt za ustanovitev učiteljskih in profesorskih zbornic na štajerskem.

+ Bolgarske zahteve. Bolgarski list »Oponion«, ki izhaja v Solunu, javlja, da bodo Bolgari zahtevali od mirovnega povelja ne samo Dobrudžo, ampak tudi del Macedonije.

+ Švica zahteva, da izženejo Nemce. Neki bernski list zahteva od švicarskega sveta, da vložijo energičen protest proti nečloveškemu postopanju s švicarskimi državljani v bavarski republiki. Dalje zahteva, naj švicarski vlada nastopi proti temu, ko Nemčija izganja švicarske državljane kar v trumah. List »Gazzeta Ticinese« pozivlja vlado, da naj odgovori na to postopanje s tem, da izžene iz Švice vse nemške in avstroogrske nameščence.

Dnevne novice.

— **Osebnosti.** Josip Pogačnik je imenovan za poslanika prvega reda. Njemu sta pridružena dvorni svetnik Cerovič in general Miljutin Marinović. — Poslanik Ivan Hribar bo te dni prišel v Belgrad, da poroča vladi o političnem položaju v Pragi. — Dr. Karol Šavnik je imenovan za finančnega poverjenika za Slovenijo v činu svetnika.

— **Slomškova zveza za novomeški in črnomeljški okraj** ima zborovanje dne 19. marca ob 1. uri v Novem mestu v stari gimnaziji. Spored je ta-le: 1. O reformi šole. (Nadaljevanje.) 2. Zemljepisni pouk z ozirom na sedanji čas. 3. Razgovori o telovadnem naraščanju. 4. Slučajnosti. — Mesto osebnih vabil tem potom odbor najvpljudneje vabi na zborovanje vse člane in prijatelje Slomškove zveze, da se ta zopet poživijo in okrepi. — Odbor.

— **Obrtno tajništvo»** uraduje v prostorih »Obrtno-kreditno zadruga« v Ljubljani, Sodna ulica št. 11, vsaki dan od 2. do 5. ure popoldne. Naše obrtnike opozarjamo, da se v svojih zadevah obračajo na ta naslova. Snuje se »Obrtna Zveza«, ki bo izdajala svoj list.

— **Legijonarji.** Deželna vlada obljublja, da bo pri vseh nameščenih uvaževala legijonarje. Do sedaj ni bilo povsem tako. Bil sem kot legijonar-kombantant v vseh težkih bojih v Podlšici od 7. prosinca do premirja. Vsled tega sem postal irregularen in kot tak brez službe. Nisem rad brez dela, a tudi ne brez jela. Napravil sem več prošenj za primerno civilno ali vojaško službo. Odpravili so me povsod le z obljubami. V mojem slučaju sem se prepračil, da velja pri nameščanju osebna protekcija več, kakor vse žrtve, katere je legijonar doprinesel v obrambo domovine. Me-

rodajni faktorji, ki se čutite prizadete, pokličite me radi te notice na odgovor in se bode te prepračili o resnici moje trditve, J. M., legijonar.

— **Vrhniški diletantje** prirede dobrodelno predstavo za zgradbo spomenika v rojstnem kraju, svojemu velikanu-pisatelju Ivanu Cankarju, v ponedeljek 24. marca ob pol 8. uri zvečer v dramskem gledališču v Ljubljani, nakar že sedaj p. n. občinstvo opozarjamo.

— **Bled.** V nedeljo, 9. t. m. popoldne je imelo narodno zavedno blejsko ženstvo protestni shod proti okupaciji naših zemelj po Italijanih. Na shodu je govorila ga. dr. Ferjančičeva o sedanjem položaju na naših mejah in gđe. M. Zupan o dolžnosti slov. žene — glede na pogubne sovražne načrte. — Zborovalke so z navdušenjem sprejele resolucijo ženskega protestnega shoda v Ljubljani in zapele Lepo našo domovino. — Udeležba shoda je tudi pokazala narodno zavednost blejskega ženstva v polni luči!

— **Nemcev manjka.** Deželna vlada za Slovenijo je razpustila zaradi nezadostnega števila učencev z drugim tečajem šolskega leta 1918-19 nemške vsprejemale na državni gimnaziji v Celju ter zato tudi ni sprejela prijavljenih učiteljev v službo.

— **Potovanje v Nemško Avstrijo.** Splošno je že premalo znano, kakše zahteve stavijo Nemci za potovanje v Nemško Avstrijo. Da se potniki izogonejo neprijetnostim, se opozarjajo na sledeče predpise, ki jih Nemci uporabljajo od 30. februarja t. l. dalje: Za potovanje v ozemlje Nemške Avstrije ali preko njega je treba preskrbeti pri zastopstvu nemškega avstrijskega državnega urada za zunanje zadeve (Vertretung des deutschösterreichischen Staatsamtes für Aeußeres) v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 6, potrdilo (vizum) po naših predpisih pravilno izdane potne listine. Za to potrdilo zahtevajo 20 K. Potnike, ki se ne morejo izkazati s tako vidiranimi potnimi listinami, Nemci na obmejnih postajah ustavljajo in pošiljajo nazaj.

— **Zveza slov. prostovoljnih gasilnih društev za Spodnje štajersko** pozivlja vsa p. t. tov. društva, da se tekom meseca marca odzovejo povabilu gasilnih žup, katere izvolijo župne odbore, delegate za ustanovni občni zbor »Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana« ter izid volitev nemudoma sporočijo vzevemu vodstvu v Žalec.

Ljubljanske novice.

lj **Cerkveni govori za moške.** Na praznik sv. Jožefa se prično v frančiškanski cerkvi govori izključno za moške in trajajo do predvečera praznika Marijinega Oznanenja, t. j. od 19. do vštetelega 24. marca. Vsak večer bo ob pol 8. uri govor, po govoru samo blagoslov. Govori bodo poljudno obravnavali važna, pereča vprašanja in so namenjeni vsem moškim brez razlike stanu in izobraženosti. Za velikonočno spoved bo vsak večer prilika, ker bodo duhovniki ostali v cerkvi, dokler ne bodo vsi moški odpravljeni. — Vljudno in nujno tedaj vabimo k obilni udeležbi vse, zlasti železničarje, ki so sami zaželeli take govore. — Vojska je minula, nova, mlada država se razvija, post je, velikonočna dolžnost je pred durmi: revidirajmo tudi mi možje in mladeniči svoje naziranje, svoja načela, svoje življenje. — Na svidenje torej v frančiškanski cerkvi dne 19. marca ob pol 8. uri zvečer!

lj **Krekova prosveta.** Danes ob 6. uri predavanje v Alojzijevišču.

lj **Elizabetna konferenca pri sv. Petru** priredi v sredo, na praznik sv. Jožefa, 19. marca 1919 dobrodelno predstavo v »Ljudskem domu«. Začetek točno ob 5. uri popoldne. 1. Materin blagoslov, igra s petjem v treh dejanjih. Priredil M. Ambrožič. 2. M. Elizabeta: Osem blagrov, osem dramskih slik s petjem. — Vstopnica: Sedeži I. in II. vrste po 6 K, III. in IV. po 5 K, V. do VII. po 4 K, VIII. do X. po 3 K, XI. po 2 K; balkonski po 4 K, galerijski po 3 K. Stojišča po 1 K 50 vin. Vstopnice se dobijo pri članicah Elizabetne konference in eno uro pred predstavo pri blagajni v Ljudskem domu. — Dvorana bo dobro kurjena. — Vstop med predstavo zabranjen; zamudniki smejo vstopiti šele pri prihodnjem dejanju.

lj **Vestnim gospodarjem in gospodinjnam.** Propoved v nedeljo, dne 16. t. m., ob 5. uri popoldne v kapeli oo. jezuitov.

lj **Seja umetniške komisije »Narodne galerije«** se vrši v torek, dne 18. marca 1919, ob pol petih popoldne v stanovanju R. Jakopiča, Turjaški trg št. 2, I. K seji se vabijo poleg članov umetniške komisije tudi člani odbora.

lj **O moderani in higijentni kosmetiki** predava gosp. dr. Ivan Pintar v četrtku, dne 20. marca 1919 ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Vstopnina 1 krono.

lj **Občni zbor pogrebne bratovščine sv. Jožefa** se vrši na praznik sv. Jožefa dne 19. marca t. l. ob 5. uri popoldne pri društvenem načelniku v hiši na Kondracnem trgu št. 2. Odbor.

lj **Ustanovni občni zbor Zveze trgovskih nastavlencev na slovenskem ozemlju** se vrši v nedeljo, dne 16. marca 1919, ob pol 10. uri popoldne v dvorani Mestnega doma. Tovariši in tovarišice! Nihče izmed vas naj ne stoji ob strani osamljen in brezmočen! Vsi v organizaciji! Pridite ter pristopite polnoštevilno! V slogi je moč! Vabijo se vsi nastavljenci trgovine, industrije in špedicije. — Pripravljajni odbor.

lj **Slovensko lovsko društvo v Ljubljani** ima redni občni zbor dne 19. t. mes., ob 2. uri popoldne na verandi hotela »Union«. V nekaj dneh izidejo prve tri številke »Lovca« in se bodo doposlate le onim članom, ki so že plačali članarino; za nečlane pa stane 16 K letno.

Najnovejše.

SAMO AMERIKA NAS SE LAHKO RESI!

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 15. marca. »Epoha« poroča iz Pariza: V francoskih diplomatskih krogih menijo, da Amerika edina more še rešiti naše stališče na Jadrano. Govori se, da je jugoslovanski zastopnik bilo priporočeno, naj se obrnejo naravnost na Ameriko, da se naš položaj, ki je zelo slab, izboljša in ojači.

AVDIJENCE PRI REGENTU.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 15. marca. Jugoslovanski dopisni urad javlja: Danes ob pol 7. uri zvečer je sprejel regent Aleksander v posebni avdijenci podpredsednika ministrskega sveta dr. Korošca. — Danes popoldne je regent sprejel predsedstvo narodnega predstavništva dr. Dražo Pavloviča, dr. Ivo Ribara in dr. Franja Jankoviča. Prosili so ga, naj jutri slovesno otvori narodno predstavništvo.

K JUTRAJŠNJI SLOVESNI OTVORITVI NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

Ceremonije v Belgradu.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 15. marca. Jugoslovanski dopisni urad poroča, da bo jutri regent slovesno otvoril narodno predstavništvo. O priliki regentove vožnje v predstavništvo bo nastopilo vojaštvo, in sicer ena četa kraljeve garde, 1 eskadron kraljeve garde, godba kraljeve garde, 2 pehotni polk z oddelkom strojnih pušk in godbo. Te čete bodo delale špalir od regentovega stana do starega dvora, kjer je narodno predstavništvo. Regent se odpelje iz svojega stana ob 10. uri 25 minut dopoldne v avtomobilu v spremstvu min. predsednika Protiča in telesnim spremstvom. Godbe bodo igrale srbske, hrvatske in slovenske himne. Pred predstavništvom bo regenta sprejelo predsedništvo narodnega predstavništva in vlada. Ob povratku bodo čete defilirale pred regentom.

SPREMENBE V VLADI.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 15. marca. JDU. javlja, da je minister za poljedelstvo dr. Petričić podal ostavko, ki jo je ministrski svet sprejel. Njegove posle bo začasno vodil minister za konstitucije dr. Kramer. — Posle ministra za prehrano, ki jih je doslej vodil dr. Petričić, bo vodil začasno minister trgovine Ribara.

SAMOVOLJNO NAGAJANJE ITALIJANOV.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 15. marca iz uradnega vira: Danes ob devetih dopoldne je prispel prvi živilski transport iz Trsta na postajo Podbrdo. Italijani niso avizirali jugoslovanskih železnice o prihodu vlaka. Kljub temu so že ob pol 10. uri stavili na razpolago potrebne lokomotive in osobe. Tedaj pa so Italijani izjavili, da ne dovolijo prevoza skozi bohinski predor, ker so živila naložena na italijanskih vagonih. To se je ponovilo, ko je ob 3. uri popoldne došel drugi živilski vlak na postajo Podbrdo, namenjen za Čehoslovaško republiko. Nocoj so Italijani izjavili južni železnici v Ljubljani, da sploh ne dopuste vlakov po državnih železnicah in da jih bodo pošiljali čez Ljubljano. Zaradi neprestano se menjajočih, stvarno neuteemeljenih dispozicij italijanskih oblasti vlada v jugoslovanskih krogih veliko ogorčenje, to pa tembolj, ker so se Jugoslovani glede transportov iz Podbrda čez Jesenice v Nemško Avstrijo že dogovorili z Nemci, da bodo ti vlaki vozili izjemoma tudi ponoči skozi Karavanski predor in vojno zono na Koroškem.

TAJNA POGODBA MED FRANCIJO IN ITALIJO!

Wilson proučuje.

LDU. Pariz, 15. marca. (ČTU.) Včerajšnja posvetovanja Wilsonova so dokazala, da predsednik Zedinjenih držav doslej še ni odobril dogovorov, ki jih je mirovna konferenca sklenila za njegove odsotnosti. Predsednik kritično premetriva vse, kar se je med tem sklenilo. Dosedanji dogovori imajo nastopni uspehi: 1. Preprečitev združenja Nemške Avstrije z Nem-

čijo, 2. vprašanje porenske republike, 3. Nemčija mora plačati 40 milijard vojne odškodnine, 4. stališče Poljske, ki prevzame dosedanjo vlogo Rusije na severovzhodnih mejah. Splošno prevladuje uverjenje, da so ti dogovori, ki so se sprejeli za njegove odsotnosti, v nasprotju z njegovimi 14 točkami.

Američanski pooblaščenca menijo, da se bo predsednik Wilson bavil tudi z vprašanjem tajnih dogovorov, zlasti s tajno pogodbo med Italijo in Francijo, po kateri dobi Italija Dalmacijo, Francija pa Sirijo.

Govori se, da so porazgovori med Wilsonom, Lloyd Georgeom in Clemenceaum zelo pripomogli do poravnave spornih vprašanj. Upati je, da bodo dne 25. t. m. Nemci že lahko sprejeli mirovno pogodbo. Pridni teden bo, kakor vse kaže, odličen.

WILSON V PARIZU.

LDU Pariz, 15. marca. (Brezlično.) Pri svojem povratku v Pariz se je posvetoval predsednik Wilson z več člani mirovne konference, med njimi z Lloyd Georgeom in Sharpom. Potem se je podal v hotel Grillon, kjer je imel prav dolg razgovor s Clemenceaum in Lloyd Georgeom. Pri tej priliki je Wilson v svojem in imenu Zedinjenih držav čestital Clemenceauju na njegovem ozdravljenju. Konferenca je trajala do 5. ure popoldne. Nato je šel predsednik Wilson v Elysee, da pozdravi predsednika Poincaraja.

POSVETOVANJA DESETIH MOZ V PARIZU.

LDU. Haag, 15. marca. (ČTU.) Parlamentarni poročevalec »Timesov« poroča, da je potoval Bonar Law v Pariz, in sicer na posebno željo Lloyd Georgejevo, ki želi imeti v današnji zelo važni seji mirovne konference podporo vseh angleških delegatov. Splošno sodijo, da bo predhodni mir podpisan prav kmalu, mogoče že prihodnji teden. Lloyd George se potem povrne v London in upa, da bo uspeh predhodnega miru zelo ugodno vplival na vprašanje rešitve rudarske krize.

LDU. Pariz, 15. marca. (ČTU.) Predsednik Wilson je včeraj ob treh popoldne dal časa konferenci s Clemenceaum in Lloyd Georgeom. Ker je Wilson po izrečni želji Lloyd Georgevi neposredno prišel v Pariz, sodijo, da bo njegova prisotnost zelo ugodno vplivala na razprave.

NAPAD NA TROCKEGA.

LDU. Amsterdam, 15. marca. (DKU.) »Telegraaf« poroča po »Timesu« iz Helzingforsa: Ko je Trockij, vrnivši se z rígaške fronte, kjer je nadzoroval čete, na kolodvoru izstopil iz spalnega voza, je streljal vojak rdeče garde nanj. Krogla je Trockemu prebila klobuk.

MADJARI ZAHEVAJO PRINCA WINDISCHGRATZA.

LDU Budimpešta, 15. marca. (ČTU.) Ogrska vlada je naprosila švicarsko zvezno vlado, naj ji izroči v Bernu se nahajajočega princa Windischgratza, ki ga obdolžuje, da je skrivnovenverjenja milijonov pri budimpeštanski centrali za krompir. Princ Windischgrätz je sporočil svojim prijateljem, da je švicarska vlada odklonila njegovo izročitev in je pripomnila, da gre v tem primeru nemara za politično preganjanje. Kakor znano, obdolžujejo tudi princa Windischgratza, da živahno propagira v Švici z grofom Andassyjem in drugimi avstrijskimi in ogrskimi plemeni-taši, da se vpostavi monarhija.

Vestnik S. K. S. Z.

* **Zveza Orlov.** Predsedstvo Zveze Orlov uljudno vabi svoje člane, da se udeležijo seje, katere se vrši v ponedeljek, dne 17. t. m., točno ob 7. uri zvečer v zvezini pisarni.

* **Dramatični odsek kat. del. društva na Jesenicah** vabi k gledališki predstavi v nedeljo, dne 16. marca 1919 točno ob 8. uri zvečer in v sredo, na dan sv. Jožefa 19. marca 1919 ob 4. uri popoldne v dvorani »Delavskega doma« na Savi. Predstavlja se »Na Osojah«, drama s petjem v 5. dejanjih s spremembo v 5. dejanju. Pri obeh predstavah sodeluje popoln društveni orkester s popolnoma novimi komadi in sicer začne iste proizvajati četrte ure pred pričetkom igre. Vstopnina: Sedeži I. vrste in na balkonu 4 K, II. vrste 3 K, III. vrste 2 K, stojšče 1 K. Otrokom vstop ni dovoljen! Občinstvo se prosi, da med dejani ne prihaja v dvorano! Vstopnice se dobe na dan predstave v »Delavskem domu« na Savi od 8. ure zjutraj nadalje in zvečer eno uro pred začetkom pri blagajni istotam. Ker je popoldanska predstava na sv. Jožefa namenjen predvsem tujcem iz okolice, se isti vabijo k najobilnejši udeležbi Zveze po železnici kar najugodnejše.

* **Kat. slov. prosv. društvo** se je ustanovilo za župnijo Lom, p. Tržič. Poleg načelnika Jak. Slaparja in tajnika Fr. Govekarja, župnika, je izvoljenih v načelstvo še osem odbornikov in odbornic. Farna knjižnica se spremeni v knjižnico izobraževalnega društva; cerkveni pevski zbor

postane obenem društveni; poleg tega se ustanovi društveni moški pevski zbor.

Bled. Na pustno nedeljo je priredilo naše izobražen. društvo veseligr. Prisljen stan je zaničevan» in »Krcmar pri zvitem rogu«. Novost na našem odru je bil Silvestrov kuplet »Dimnikar«. S prav lepim uspehom se je prireditev ponovila na pustni torek. — V postu priredi društvo več časa primernih važnih predavanj. Prvo bo v nedeljo, dne 16. t. m., o razporolci in civilnem zakonu. Predava podvodja bogoslovne učilišča dr. Fabijan. Društvo vabi k najobilnejši udeležbi.

Gospodarske novice.

Pivovarnice na Slovaškem. Glasilo čeških pivovarnarjev »Kvas« piše v članku z naslovom: »Naše naloge na Slovaškem«, da se slovaške pivovarnice razlikujejo od čeških pivovarnic v načelnih točkah. Slovaške pivovarnice so bile dosihmal drugače orientirane in so vsled tega tudi drugače razvijale. Na Slovaškem je vsega vkup 17 pivovarnic, kojih celotna produkcija v predvojnem letu 1913—1914 je znašala približno 250.000 hl piva. Že iz tega je jasno, da slovaške pivovarnice niso velika podjetja. Na vsem ozemlju bivše ogrske krone se je skuhalo leta 1913—1914 v celem 3.075.000 hl piva. Od tega pridelka pripade po sedanjih teritorialnih odnošajih 8,3 odstotka na Slovaško, 10 odstotkov na Jugoslavijo, 11,7 odstotka na Sedmograško, a 70 odstotkov na ostalo ogrsko ozemlje. Popilo pa se je na Slovaškem pred vojsko skoraj 500.000 hl piva, torej je poraba piva z domačim pridelkom komaj do polovice krita, saj se je uvozilo približno 250.000 hl piva iz današnje Ogrske, a ostalih 50.000 iz moravskih in čeških ter naposled tudi iz šlezjskih in galiških pivovarnic. Kar se izdelka tiče, so mnogo lepše uspevale ob svetovni vojski ogrske pivovarnice kakor pa avstrijske, kojih izdelek je padel na 8 odstotkov normalnega predvojnega izdelka, pa še za teh 8 odstotkov niso dobivale potrebnih sirovin. Ogrske pivovarnice so obdržale še za leto 1918—1919 13odstotni izdelek; vsekako pa ne vse. Zato jim je dovoljeno rabiti razna nadomestila, tako da znaša dejanski izdelek njih piva še danes 35 odstotkov predvojnega produkcie. Vsled pomanjkanja premoga, visokih delavskih plač so pa v isti dobi jako trpele slovaške pivovarnice in tako tudi slovaške pivne tvornice. Cene ječmenju so bile na Slovaškem višje nego pri nas na Češkem in tudi slad je bil dražji. Zato je torej tudi slovaško pivo dražje od češkega. (Najvišja cena 4° piva in jačega je 137,75 kron, slabšega piva pa 117,50 kron za 1 kl v pivovarnici, na drobno pa se prodaja liter po 2 K 60 vin.) Z ozirom na to zahtevajo slovaške pivovarnice, da bi se v sedanjih kampanji jemal ozirom na njih lastni položaj. V bodočnosti nameravajo Slovaki svoj lastni izdelek povzdigniti s tem, da bodo naložili na ogrsko pivo veliko carino. Slovaške pivovarnice želijo tudi, da ne bi bile prikrajšane v svojih približjih. No, pa češke, moravske in šlezjske pivovarnice nimajo nobenega interesa na tem, da bi bile slovaške pivovarnice na katerikoli način oškodovane. Pač pa je potrebno, da se vse slovaške pivovarne organizirajo z ozirom na veliko nalogo, ki jih čaka.

Nov trgovski zakon. Ministrstvo trgovine bo sklicalo te dni v Belgradu anketo različnih strokovnjakov v svrhu preddel za sestavo novega trgovskega zakonika.

Tvornica gonilnih pasov. V Mitrovici ustanovijo novo tvornico za usnjate gonilne pasove. To bo prvi domači zavod te vrste pri nas, ki smo dosedaj morali dobavljati pasove iz Avstrije in Madžarske.

Borza za železo in jeklo. V Londonu so osnovali pred nedavnim časom borzo za železo in jeklo, katere naloga je, da bo zbirališče trgovcev z železom in jeklom in interesirance za to blago. Nadalje naj bi služila kakor informativni urad o industrialnem stanju na drugih tržiščih in naj bi pospeševala in branila koristi železne industrije.

Uradni jezik v trgovskem poslovanju. Naša vlada v Belgradu je izdala naredbo, po kateri mora biti slovenski ali srbohrvatski jezik uradni jezik trgovskega poslovanja v naši državi. Ravnotako imajo biti nastavljeni v trgovska podjetja samo državljani Jugoslavije. Podjetjem, ki se ne bodo ravnala po tej naredbi, odvzamejo koncesije. S pomočjo te naredbe bo mnogo pomagano onim uradnikom, ki so bili doselej v vojaški službi, a dosedaj še niso našli službe, ker so bili na mnogih mestih še samo tuji. Naperjena je pa tudi proti onim trgovcem, kateri vodijo svoje knjige v nemščini ali mažarsčini.

Zemledelna visoka šola v Zagrebu. Prihodnje šolsko leto bo prenešana višja gospodarska šola iz Križevca v Zagreb ter bo istočasno spremenjena v zemljedelsko visoko šolo po vzorcu dunajske »Hochschule für Bodenkulture«.

Štetje avstrijskih kron v Švici. Ker postaja od dne do dne krona na švicar-

skih tržiščih manj vredna in se že boje švicarski posedniki kron, da bodo v kronah močno oškodovani, je sklenila švicarska vlada, da presteje, koliko kron je v Švici in da napravi potem primerne korake pri ententi, da ne bo trpela na kronah prevelike izgube.

Dr. Karel Luschitzky:

K uprašanjju tuberkuloze.

Počasi smo se le konstituirali. Te dni zboruje že državni zdravstveni svet, imenovam je pokrajinski zdravstveni odtsek s svojim načelnikom, potrebujemo le še svojega referenta pri centrali, brez katerega bi vozili le prepočasti, in pa doma nekaj uradnikov. Delo bode ogromno, tako v Belgradu kot tu doma. Avstrija nam je zapustila le slabo zapuščino iz leta 70, med vojno je pač dopustila tudi modernim naziranjem vstop, si pomagala z novelami in elaborati najvišjega zdravstvenega sveta. Brez teh tudi mi ne bomo mogli izhajati; česar ne bomo mogli vsled diferenciranja uvesti po vsej Jugoslaviji, bomo morali prikrojiti za dotično pokrajino.

Do sedaj smo bili vajeni le sanitarno-policijskih ukrepov, v socialno higiennem oziru je nastopila vsesplošna zanamarnost, ki je triumfirala in žela svoj sad med vojno in grozi še danes z nadaljnim poginom. Ministrstvo za ljudsko zdravje bode moralo biti zakonodajna splošne higijene in socialne povzdige naroda sploh. Ravno radi zadnjega dejstva bode pa moralo vedno paktirati z ministrstvom za socialno oskrbo. Ena najnujnejših nalog pa bode, da bode skrbelo, da se odvrnejo in preprečijo kužne in infektivne bolezni; med te spada tudi najbolj razširjena tuberkuloza.

Naš narod boleha silno za njo, še bolj kot pri nas tam na jugu v Bosni in Srbiji. Celo za industrijskim Dunajem, po katerem je ta bolezen zadobila ime »dunajska«, nismo zaostajali. 3,4 : 3,77 % za njo umrlih je bilo leta 1911. razmerje med Dunajem in Kranjsko. Pa tudi kronovinsko nas je prekašalo le tržaško, dočim sta izkazovali Koroška in Štajerska mnogo manjše številke. Dejstvo, da nam umre samo na Kranjskem preko 2000 ljudi na tuberkulozi, ima za posledico velik minus ljudske sile in velikansko vsoto narodnega premoženja. Tuberkuloza nam ugrabi letno le radi teh 2000 Kranjcev 3.600.000 K, ako računamo skupaj le 5 K dnevnega več-izdatka, oziroma izgube na zaslužku skozi povprečno enoletno bolehanje. Ako pa upoštevamo, da približno le vsak deseti podleže tuberkulozi, potem izračunamo ogromno vsoto 36.000.000 K. In v celi Jugoslaviji? Te številke so pa danes še veliko večje. V vseh deželah se je tuberkuloza vsaj med odraslim prebivalstvom silno razmnožila. Ako se je celo v Švici število na tuberkulozi umrlih mobiliziranih zvišalo v enem letu od 10 do 35 %, potem si lahko predstavimo, kako je izgledalo in izgleda pri nas. Na Štajerskem je umrlo l. 1913. na tuberkulozi 3617 ljudi, leta 1916. pa že 5094. Pomanjkanje, vojni štrapanji, ki so pri Bosancu, Dalmatincu in zlasti Srbu dosegli svoj višek; begunski tabori: Gmünd, Bruck, Arad, vse to je število tuberkuloznih podvojilo. Ker pa se tuberkuloza širi od človeka, ki boleha za tuberkulozo s pozitivnimi izmečki tuberkuloznih glivic in pljunkih, nam mora biti cilj, da odstranimo takega človeka iz zdrave človeške družbe, ga izoliramo nemudoma, ker vsak dan bi imel sicer za posledico novo infekcijo. Cilj nam mora biti isti, kot ga zasleduje Pirquet-Hamburgerjeva šola, ki ni nič drugega kot radikalna, racionalna profilaksa pred tuberkulozo. Dokler se ne bomo spoprijaznili s to konsekvenco moderne higijene in jo skušali vsepovsod uvesti, bo naš boj rezultiral le prazen fiasko.

Najvišja postava bode moralo biti obligatorično javljenje obolelih na pljučih. Razume se, da je predpogoj temu, da imamo pripravljen že ves aparat, da nam je ta naravni postulat sploh mogoč. Delno, lokalno pa je že danes mogoč v mestih, obratih, tvornicah, rudokopih itd. Tudi druge države uvajajo obligatorično javljenje le počasi od občine do občine; prednačijo v tem Škotska, Švedska, Danska in Amerika. Newyork je leta 1909. ugotovil 45.000 slučajev obolelih. Ljudstvo samo že zahteva obligatorično javljenje. Na Angleškem se je 300.000 delavcev izreklo soglasno za vpeljavo. To delo prevzemajo takozvana oskrbovališča (dispensaires), ki so torej bistven del celega antituberkuloznega gibanja in imajo predvsem namen profilakse. Uvesti se morajo sistematično v vseh večjih mestih in okrajih in morajo razpolagati s strokovnimi zdravniki in strožnicami, ki preiščejo javljenca in tudi milje, v katerem je živel tuberkulozni, da ga razkužijo. Opremljena morajo biti z diagnostičnimi sredstvi (Roentgen, laboratorij z mikroskopom) in

eventuelno tudi s terapeutičnimi sredstvi, kakor tuberkulinom, kvarcovo lučjo itd. Biti bi pa morala tudi sedež vse propagande (izdavanje antituberkuloznih publikacij, prirejanje predavanj in razstav, kakor potujočih muzejev itd.) in naj bi imela tudi pravico jurisdikcije v sanitarno-policijskih zadevah: pljuvanje (Amerika kaznuje prestopak z 2500 franki — in ne samo na papirju!), nesnaga v javnih lokalih, hotelih, kavarnah, šolah, prometnem uradu, in kontrolo v stavbni higijeni ter stanovanjskih razmerah. (42 % tuberkuloznih posedujejo le enosobna stanovanja, podnajemniki!) V gotovih slučajih, in mislim ravno pri nas, bi morala ta oskrbovališča po angleškem vzorcu opravljati tudi dietično, terapeutično del v antituberkuloznem boju (tuberkulin-dispensarys), prevzela preskrbo revnih z mlekom in skrbela iz svojega fonda za preskrbo otrok družine, kateri se je očeta, oziroma starše izoliralo. Oskrbovališča bodo sortirala bolnike, jih imela v evidenci in odločevala, ali se jih zdravi ambulantno ali izolira v bolnicah, oziroma v zdraviliščih.

Ta drugi del v boju proti tuberkulozi, to je terapeutičen, bode morale prevzeti bolnice in zdravilišča. Ker tudi za nas mora veljati izrek dr. Sörga: »Socialna dolžnost nam narekuje, da dmo vsakemu bolniku priliko in sredstva, da se pozdravi.« Zdravilišče in bolnica sta pa tudi edini zdravilni sredstvi, ki jih imamo danes proti tuberkulozi. Izolirati bolnika doma, bi nikakor ne zmanjšalo števila tuberkuloznih, kot ga ni zmanjšalo na Irskem; dočim je v Angliji, ki je prva zidala velikanske vzorne bolnice (Brompton Hospital for Consumption iz l. 1840., Viktorija Hospital in druge) in v njih izolirala tuberkulozne, število od leta do leta padalo. Nemčija pa je bila prva, ki je začela v velikem štilu z zgradbo ljudskih zdravilišč. Imela jih je pred vojno 161 za odrasle in ravno toliko za otroke. Bivša Avstrija jih je imela — 9.

Pri nas do danes nimamo še takega zdravilišča; pač pa imamo naravnost preluksurjozen načrt že dovršen. Obzalujem le, da ne bode imel alpske ali pa vsaj subalpske klime, ker so rezultati v alpski klimi zdravljenih izkazali trajnejše uspehe od onih v nižinski klimi (Turnau, Ruđer). Dvomim tudi, da je danes pravi moment za zidavo in sem mnenja, da bi bilo za danes bolje po prof. Wenkebach-ovem predlogu se poslužiti že obstoječih barak, oziroma jih prenesti v klimatično ugodne kraje. Če pa se že ne bi počakalo z zidavo še eno leto, moram vendar grajati, da se dosedaj še nismo pobrigali, da bi začeli z zgradbo najnujnejšega in potrebnejšega tuberkuloznega paviljona v deželni bolnici, čegar načrt je menda tudi že gotov. Ta se mi zdi na vsak način bolj potreben, ker tu se ne gre samo, da zdravimo, temveč da izoliramo, kar je prvi postulat v boju vsake infektivne bolezni. Današnji prostori v bolnicah so za te kronične bolnike mnogo premajhni in zanje morajo biti dobra celo — podstrešja. Tem in pa onim, ki danes raztrošeni okužujejo še ljudstvo, naj bi se takoj pomagalo, in če se že zanje ne da dobiti kakšnega večjega prostora, pa z barakami. Uspeh, ki nam ga bode dajalo projektirano zdravilišče, bode le maiben v primeru z enomernim številom bolnikov in moramo naj računati šele po dveh letih. 199 postelj, ki jih bode nudilo zdravilišče, se bode v ugodnem slučaju posluževalo le 85 bolnikov, če računamo za vsakega dvanajsttedensko zdravljenje. Koliko pa imamo bolnih v Sloveniji, če nam jih letno samo umre preko 2000 le na Kranjskem? Naš postulat se mora torej glasiti, da vsem bolnicam priklonimo tuberkulozne paviljone, in ker to vsled velikih stroškov danes ni mogoče, pa vsaj provizorij v obliki barak. Nikakor pa ne smemo ravnati po nemškem vzorcu, da bi zidali le zdravilišča, ker tudi Nemčija je uvidela ruino potrebo: oskrbovališča in bolnice. Pred očmi mi je velika, vsestranska nevarnost, ki nam grozi od te kužne bolezni, nacionalno ekonomični deficit in pa naseljevalska politika. Vlada dolžnost je, da izdela o vsem boju podroben načrt, organizira v to delo vsa dobrodelna društva in druge javne korporacije (Rdeči križ. Bolniške blaginje in druge), zainteresira vso javnost za to vprašanje, pripravi načrt za sodelno zavarovanje proti tuberkulozi, priskoči z materijelnimi sredstvi na pomoč, poskrbi takoj za izobrazbo strokovnih zdravnikov in strožnic itd.

In še en moment hočem poudariti! Seznanimo mladino s to boleznijo, naučimo jo higiennega življenja, pritegnimo že enkrat vsepovsodi v šolo zdravnika (na deželi distriknega ali občinskega), saj sta vendar Hamburger in Monti eksperimentalno dokazala, da je pravilen Behringov stavek: »Tuberkuloza je samo konec pesmi, ki se je zavela ob otroški postelji.« In ravno v tej dobi ima zdravnik v roki važno Pirquet-jevo diagnosticirano. Eliminirajmo bolne otroke in tudi slabotne in pri reformi šol mislimo na šolo na prostem, v gozdu in na

počitniške kolonije po švicarskem zgledu! V vse višje razrede in zlasti v učiteljišča pa več pouka o higijeni in prepustimo to snov izključno zdravniku!

Stanovanjsko vprašanje.

(Prvo društvo ljubljanskih hišnih posestnikov in stanovanjsko vprašanje.)

Naš list je pretekli teden priobčil članek glede položaja hišnih posestnikov v Ljubljani, ki nam je došel iz krogov hišnih posestnikov in opisuje brezpravnost tega stanu. Pisec našega članka zvrča vso krivdovo na društvo hišnih posestnikov kot stanovnsko organizacijo, ki ne čuva dovolj odločno koristi hišnih posestnikov. Na ta članek nam je odbor društva hišnih posestnikov postal pojasnilo, katerega priobčujemo, ker smo mnenja, da je treba pri tako važnem vprašanju čuti tudi nasprotni glas, kajti vprašanje stanovanjske bede je mogoče rešiti le po medsebojnem sporazumu med hišnimi posestniki in najemniki. Vsek ekstrem bi stvari le škodoval. Odbor društva hišnih posestnikov nam sporoča:

Društvo hišnih posestnikov veseli, da se je pričelo stanovanjsko vprašanje javno razpravljati. Dejstvo je, da se je naša javnost do sedaj zelo malo zavedala važnosti tega vprašanja. Sedanjih svetovni in socialni prevrat je prisilil tudi našo javnost, da se resno peča s tem vprašanjem, toda način, po katerem se ga hoče reševati, se nam ne zdi pravi, na eni kot na drugi strani manjka treznega prevdarka, eni smatrajo hišnega gospodarja za največjega oderuba, katerega je treba raziasiti in mu vzeti vse pravice, drugi sanjajo zopet o lepili starih časih vsemogočnega hišnega gospodarja, ne vpoštevajo ne eni ne drugi dovolj socialnih razmer časa, ki zahtevajo, da se en stan ozira na drugega in da eden drugemu priznava pravice, katere mu gredo po božji in človeški postavi. Drugi zopet hočejo rešiti to vprašanje z napadi na društvo kot stanovnsko organizacijo, še bolj zlobnim se pa zde anonimni napadi po časopisju na posamezne odbornike društva najbolj primeren način za razrešitev stanovanjskega vprašanja. Ljudem te vrste ne odgovarjamo, pač pa onim, ki imajo sicer dobro voljo, pa vendar nepoučeni smatrajo društvo odgovorno za vse krivice, ki se delajo hišnim posestnikom. Ne bomo navajali v podrobnosti, ki ga je v zadnjem času izvršil društveni odbor in v prvi vrsti društveni predsednik g. Freljih Ivan, ker se nama zdi neprimerno, spravljati vsa ta vprašanja podrobno v javnost. O tem podrobnem delu se zamore vsak član društva prepričati v društveni pisarni, kjer daje društveni predsednik rado velje vsa tozadevna pojasnila in sprejema tudi nasvete. Po teh informacijah šele bo zamogel soditi vsak delovanje našega društva in potem bo tudi njegova sodba pravičnejša in ne bo s splošnimi očitki kvaril ugled stanovnske organizacije, delavcem v njej pa jemal veselja do dela. Pisec »Slovenčevega« članka gotovo ni dovolj vpošteval težkoč, s katerimi se ima podpisani odbor boriti. Boljševizem dviga pri nas svojo glavo in je objel skoro že vse plasti našega naroda. Smisel za zasebno last in pravico gine, vsak vidi le sebe, za svoje gorje pa dela odgovornega vsakega, o katerem misli, da se mu boljše godi. To je ozračje, v katerem živimo in hišni posestniki morajo s tem računati, tolažiti nas zamore le dejstvo, da je drugod še slabše. In pod takimi okoliščinami mora čuvati odbor koristi hišnih posestnikov. Odkrito priznavamo, da se naša vlada, posebno poverjeništvu za socialno skrb, resno trudi, da zadovoljivo in pravično razreši stanovanjsko vprašanje. Sklicala je ta čas že tri enquete, na katerih je naš predsednik odločno nastopil za pravice hišnih posestnikov, in dosegel več po sporazumu in treznem vpoštevanju sedanjega časa, kakor če bi s protestom, ki bi ostal itak le na papirju, odklonil vsakršno sodelovanje pri rešitvi stanovanjskega vprašanja. Omenjamo tu ustanovitev državnega stanovanjskega urada, ki se osnuje v kratkem in bo vodil vse stanovanjske zadeve. Nismo prijatelji novih uradov in pisarn, a v danih razmerah smo bili mnenja, da se naši stvari koristi, če se reševanje stanovanjskih zadev osredotoči v enem uradu, ne pa, kakor sedaj, ko se je s temi zadevami pečal najemni urad (glede najemščin), stanovalski svet (glede odjave stanovanj), in povrh še sodnje (glede odpovedi). Veliko stroškov in neprijetnih potov bo prihranjenih tako gospodarjem, kot najemnikom. Kdor je imel kdaj opravka v teh zadevah pri enem omenjenih uradov, bo znal ceniti osredotočenje teh agend v enem samem uradu, kjer bo našel tudi zastopnike svoje stanovnske organizacije. Dosedanji uradi se razpuste in razveljavijo tudi vse tozadevne odredbe. In pri tem delu je društvo marljivo, inicijativno sodelovalo. Marsikateri nasvet društvenega predsednika je objeljal kot sklep teh enket, na katerih se je napravil osnutek nove postave glede stanovanj. Društvo je dobilo ugled in merodajni faktorji ga tudi resno

vpoštevajo. Za vse to je pa treba študija in globokega razmišljanja, bilo je potreba več sej, da so se vsa ta vprašanja pretravala in da so se sestavili za te enkete potrebni podatki. Zato bi bila dolžnost pisca omenjenega članka, da se o vsem tem preje prepriča, predno napade društvo v časopisih, češ, da spi in da se ne gane v varstvo stanovskih koristi. Priznamo, da je pisec morda imel dobro voljo, toda, da dela društvo odgovorno za vse krivice, katere trpe hišni gospodarji, je malo preveč, ker pripisuje društvu moč, katere nima. Društveni odbor ima zavest, da je storil vse, kar je bilo v danih razmerah mogoče, da se ni doseglo vsega, ni krivo društvo, ampak razmere, v katerih živimo, in katere bi moral pisec tudi vpoštevati, če bi bil hotel biti pravičen. H koncu omenjamo le še nekaj stanovskih zadev, katere smo v interesu hišnih posestnikov ugodno rešili. Vožnje s teškimi avtomobili so prenehale šele, ko je društvo z dobro utemeljenimi dejstvi takorekoč izsililo od riade prepoved takih voženj, za katero podrejene vojaške oblasti niso imele pravega snisla. Da se je obrestna mera za hipotekarna posojila znižala za en odstotek, je tudi zasluga društva, ki je pravočasno opozorilo naše denarne zaloge na to gospodarsko vprašanje, katero igra posebno pri malih zadolženih hišnih posestvih precejšnjo vlogo. Glede kanalske pristojbine smo pri prizadetih oblasteh storili vse, da se bo vpoštevata kot odbitek pri hišni najemščini. Zadeva je v najboljšem teku in je upati na ugodno rešitev. Ne omenjamo pa v podrobno rseh naših posredovanj glede razsvetljave in snaženja cest, urejitve policijskih stražnic in drugih gospodarskih zadev, v katerih smo iskali stika v prvi vrsti z ljubljanskim občinskim zastopcem. Neštevilnokrat smo zatevali zastopstvo v aprovizacijskem odseku, a ga vsled političnih ozir nad gospodarskim in se vsak stanovski tovariš čuti v prvi vrsti strankarja. Jamstveno za varovanje štejemo končno tudi lahko v dobro našemu društvu, o čemer bo pa pričala šele bodočnost in radi tega nemo o tem na tem mestu obširneje razpravljati. Teh par vrstic naj priča članom in članicam društva, da društveni odbor dela in posveča stanovanjskemu vprašanju vso pozornost. V tej zavesti zavračamo vse napade, ki so se dogodili zadnji čas v časopisju. Z ozirom na osebne napade na društvenega predsednika mu je pa odbor soglasno izrekel popolno zaupanje in ga prosil, da ostane še nadalje na čelu naše stanovske organizacije, katero naj uspešno vodi v dosegu upravičenih zahtev hišnih posestnikov. Društveni odbor bo pa vsakomur hvaležen za vsak nasvet, ki bi mu ga žal za razrešitev stanovanjskega vprašanja. Prosimo torej tudi za našo stanovsko organizacijo odkrite, stvarne a pravične kritike.

Za odbor Prvega društva hišnih posestnikov:
Dragotin Hribar m. p. **Jos. Pirc m. p.**
 podpredsednik. tajnik.

Naredba osrednje vlade o svobodni trgovini.

V zvezi z odločbo ministrskega sveta od 27. februarja 1919 in temeljem njegovega pooblastila odredjemo v svrhu kontrole kakor tudi v svrhu, da se prepreči zloraba pri svobodni trgovini, za celokupno Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, sledeče:

§ 1. Ukinjajo se vse naredbe, ki so doslej veljale na področju Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev in s katerimi so se bile uvedle maksimalne ali stalne cene za tiste vrste blaga, ki so z ukazom ministrskega sveta od 27. februarja 1919 prepuščene svobodni trgovini v mejah tega Kraljestva, vključivši tudi vse vrste kož, potem krme in stelje (seno, ctrobi, krepka kamilja, slama itd.). Ravnotako se ukinja tudi vse naredbe, glasom katerih so samo gotove ustanove, oziroma gotove vrste osebe pooblašene, da nakupujejo take vrste blaga od proizvajalcev ali lastnikov ali so samo one opravičene, tako blago razpečavati. Za pooblašene nakupa in preprodaje veljajo tudi nadalje določbe trgovskega in obrtnega zakona in naredb, ki so s temi zakoni v zvezi.

Dosledno padajo tudi omejitve posestnikov glede količin, ki jih smejo za lastno porabo nabaviti.

Izvezma se pa vendar maksimiranje cen svežemu mesu (govadini, teletini, svinjetini, ovčevini itd.) v mesnicah ter se prepriča posameznim mestnim ali vaškim občinam, da po lastni volji še nadalje obdrža maksimiranje cen temu blagu, bodisi za celokupno prebivalstvo, bodisi samo za revnejše sloje.

§ 2. Prepoveduje se posameznikom in korporacijam (izvzemši pokrajinske, občinske, mestne in zadružne aprovizacije), da bi kupičile v dogovornem prometu storge blago z namenom, da bi to blago zadržale izven prometa in bi se tako na umeten način povišale cene.

Vse zaloge, izvzemši oblastveno zadržane, morajo biti povsodi odprte za promet in užitnike.

§ 3. Prepoveduje se prodajati ali ponujati na prodaj živežne ali gospodarske potrebščine po cenah, ki za toliko presega nabavne ali splošne tržne cene, da bi hotel s tem prodajalec izbiti zase neprimerno visok dobiček ali pa uporabnike odbiti od nakupa in s tem ohraniti zaloge.

§ 4. Priporoča se, da se zaradi uravnave cen obdrže v veljavi pokrajinske, občinske, mestne in zadružne aprovizacije ter gospodarske organizacije, ki po enakem ključu preskrbujejo prebivalstvo, da si iste nakupijo večje, vendar ne prekomernih zalog živežnih potrebščin in jih razpečavajo v potrebni količini uporabnikom, posebno ubožnejšim, da se bo lažje oprijelo ožeruštvu ali umetno zviševanje cen živežnemu blagu.

To je koristno tudi zato, ker se bodo življenjske potrebščine izviročje iz vojnega plena, ki ga je znatna množina, potem blago, ki je dospelo ali je še obljubljeno iz Amerike, kakor tudi vsled kazenskega postopanja zaplenjene življenjske potrebščine izročale v razdelitev samo takim organizacijam.

§ 5. Na periferijah države se sploh prepoveduje, kupičiti zaloge preko potrebe najbližje okolice ter se v interesu splošne prehrane naroča vsem oblastem, da nad takim blagom in trgovci vrše strogo kontrolo, da bi se na ta način preprečilo iztihotapljanje živežnih potrebščin preko državnih mej, kar se sedaj žalibog godi v velikem obsegu.

§ 6. Mestnim (občinskim) aprovizacijam se prepriča in priporoča, da pri njih živežnih potrebščinah izvedejo diferenciacijo cen na korist ubožnejšim slojem prebivalstva, da se obdrže cene vsaj na dosedanja višini, če jih že ne bo mogoče znižati. V to svrhu bodo imele take aprovizacije kakor tudi osrednje gospodarske organizacije in zadružne stanovske aprovizacije izključno pravico, da jih s takim blagom po znižanih cenah preskrbuje država iz vojnega plena, uvoza i. t. d.

Pokrajinske vlade bodo stavile ministrstvu za prehrano in obnovo v soglasju z razpoložljivimi sredstvi svoje predloge v tem pravcu ter bodo na svojem področju uredile povolnejše preskrbovanje revnejšega dela prebivalstva na breme premožnejšega.

§ 7. Zaradi nadzorstva nad tihotapstvom in kopičenjem zalog se pozivljejo vse železniške in brodske postaje v celokupni državi, da ustavljajo glede odprave živežnih potrebščin, ki so navedene v gori omenjeni naredbi ministrskega sveta, statistične deklaracije, jih zbirajo in vsakega 1. in 15. dne v mescu pošljejo ministrstvu za prehrano in obnovo dežele.

§ 8. Ako se temeljem teh izvestij opazi, da se v posameznem mestu ali kraju prekomerno kupičijo zaloge, je minister za prehrano in obnovo dežele pooblaščen, da bodisi v celi pokrajini ali pa v gotovem okolišju ali mestu odredi revijitacijo vseh zalog po prejšnji maksimalni ceni ali pa da promet omeji in upostavi prejšnje določbe glede maksimiranja cen, omejitve prometa in racioniranja obrovov.

§ 9. Vse ustanove, ki so bile osnovane zbog monopoliziranja nakupa živežnih potrebščin, se morajo razpustiti in likvidirati.

Začasa likvidacije morajo te ustanove zaključiti tiste trgovske posle, ki so še v teku, posebno pa prevzeti in pristojnim oblastem dati na razpolago rekvirirano ali kupljeno blago, kakor tudi tiste zaloge mlinarskih in drugih industrijskih proizvodov, za katere so s poslednjimi sklenile pogodbe za produkcijo in dobavo dotičnega blaga.

Vendar se take ustanove pooblaščajno ohranijo se jim naroča, da v sporazumu z dogovornimi strankami te pogodbe, katerih izpolnitev ni v njihovem interesu, ker niso v stanju, da bi v doglednem času to blago prevzele in z njim razpolagale, čim prej razdoro.

§ 10. Kopičenje zalog, neprimerno navijanje cen živežnim potrebščinam, tihotapstvo preko meje, kakor tudi izigravanje intencij te naredbe, ki je v interesu splošne prehrane, bo pristojna okrajna (okrajna) oblast kaznovala z zaplembo tega blaga, a razen tega z denarno globo 20.000 kron in zaporom 6 mesecev.

Zaplenjeno blago se mora dati na razpolago deželni vladi dotične pokrajine, da ga po dosedanju maksimalni ceni razpeča prebivalstvu dotične pokrajine, a izkupiček za blago se mora razdeliti in dati polovica kot začasna oblastvenemu organu, ki zaplembo izvrši, ali več njim po razmerju, ostala polovica izkupička kakor tudi izterjana globa se mora porabiti za znižanje cen revnim slojem prebivalstva dotične pokrajine. Prti taki razsodbi je dovoljen priziv na dotično deželno vlado v roku treh dni.

Ako druga prošnja razsodbe glede krivde ne predružači, je dovoljena prija-

vitelju pritožba na ministra za prehrano in obnovo dežele v roku treh dni.

Postopanje in prizivi se morajo reševati z največjo brzino.

§ 11. Ta naredba stopa v veljavo z dnem razglasitve v Službenih Novinah Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Izvršitev se poverja ministru za prehrano in obnovo dežele.

A. — Št. 2684.

Belgrad, 7. marca 1919.

Zastopnik ministra za prehrano in obnovo dežele minister za poljedelstvo:

Dr. Petričić, s. r.

Razglas ljubljanskega poverjenišva finančne-ga ministra

glede repatriacije vrednostnih papirjev (efektov), hranjenih še v inozemstvu, ki so last zavodov in državljanov kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Izvrševaje ukaz finančnega ministrstva v Belgradu, I., št. 601, z dne 1. marca 1919, se se pozivljejo vsi zavodi na ozemlju Slovenije in vsi državljani kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, naj te k o m meseca marca t. l. svoje vrednostne papirje (efekte) prenese v domovino.

Poziv se ne tiče denarja v gotovini, niti vložnih in hranilničnih knjižic.

Da se olajša ta prenos, je odredilo finančno ministrstvo uradno posredovanje pri repatriaciji. S tem bodo vsi prizadeti zavodi in zasebniki deležni državne zaščite in državnega zastopstva v inozemstvu in varnostnih odredb ob prevozu s čim manjšimi stroški.

Pri repatriaciji bosta po naročilu ministrstva sodelovali:

1. v nemški Avstriji vobče Jadranska banka, podružnica na Dunaju;
2. na Ogrskem Srbska banka, podružnica v Budimpešti,

kjer se morajo zbrati vsi efekti do dne 31. marca t. l.

Glede efektov, hranjenih v Gradcu, se določa dogovorno z Jadransko banko, banko kot zbirališče Böhmische Union-Bank, Filiale Graz; zanje velja isti rok.

Glede efektov, hranjenih v češkoslovaški državi, odredba ne velja.

Z ozirom na sedanje prometne in poštne razmere zlasti z inozemstvom pa se mora vršiti v tej zadevi vse dopisovanje tudi za inozemske zavode, ki sedaj hranijo efekte, le po Jadranski banki, podružnici v Ljubljani, oddelku za repatriacijo efektov, katere se določa, da posreduje nadaljnje korake, kolikor jih ne poskrbi državna uprava sama.

Sicer pa je postopati tako-le:

1. Ako ima kdo pri inozemskem zavodu v odprti shrambi (depotu) neobremenjene delnice (akcije), obveznice (obligacije), zastavna pisma (Pfandbriefe), srečke, državne papirje (rente, vojno posojilo), zavarovalne police itd., mora pisмено naprositi dotični zavod, naj izroči ves depot (navesti je efekte s pristavkom »z nedospelimi kuponi vred«) Jadranski banki, podružnici na Dunaju (oziroma Srbski banki, podružnici v Budimpešti, ako je dotični inozemski zavod na Ogrskem, oziroma banki Böhmische Union-Bank, Filiale Graz, ako se hranijo efekti v Gradcu). To pismo je položiti v ovoj (kuvert) z naslovom dotičnega inozemskega zavoda in nezalepljeno priložiti drugemu pismu na Jadransko banko, podružnico v Ljubljani, v katerem se prosi ta banka, naj posreduje repatriacijo (zopet točno navedenih efektov in v katerem se pooblašča Jadranska banka, da poravna depotno pristojbino, ki bi jo morda zahteval inozemski zavod. Obenem naj se naznani banki, kje je položiti efekte, repatriirane v inozemstvu, v shrambo, oziroma komu jih je izročiti.

2. Ako ima kdo efekte, navedene pod št. 1, pri inozemskem zavodu obremenjene (lombardirane, reportni račun), mora naprositi inozemski zavod, naj prenese račun z depotom vred na Jadransko banko, podružnico na Dunaju (oziroma Srbsko banko, podružnico v Budimpešti, oziroma na Böhmische Union-Bank, Filiale Graz); v ostalem je postopati, kakor je določeno pod št. 1; edinole v pismu na Jadransko banko je to banko še naprositi, naj prevzame tudi predujem, ki obremenjuje efekte, in je točno navesti znesek dolga. Ako bo smatrala Jadranska banka kritje v efektilh za zadostno, tega ne odkloni.

3. Efekte, ki so pod zasebnim ključem stranke v shrambi (safe) kakega inozemskega zavoda, mora stranka, ki želi, da se prenese v domovino z uradnim posredovanjem, najprej sama dvigniti in potem jih izroči na določenem mestu v inozemstvu.

4. Mnogo vrednostnih papirjev imajo stranke in zavodi v shrambi pri poštni hranilnici na Dunaju, zlasti državne rente obveznice in vojna posojila, ter imajo v rokah rentne knjižice ali enakovred-

ne pobotnice. Ti efekti se izročijo samo, ako se vrne rentna knjižica ali pobotnica. Za to pa veljajo posebni predpisi, katere je treba izpolniti tudi ob uradni repatriaciji efektov.

Predvsem mora stranka ali zavod pri najbližjem poštnem uradu za vsako rentno knjižico, ki jo ima v rokah — isto velja za pobotnice — zahtevati tiskovino »dopisiljatev shranjenih državnih papirjev« (znak tiskovine: D. S. Nr. 22 c D [4] ex 1915), katero dobi brezplačno. (Poštni uradi, katerim so te tiskovine pošle, jih morajo takoj naročiti v zadostnem številu.) To tiskovino je izpolniti točno po podatkih, zabeleženih v rentni knjižici; v vrsto: »Komu je poslati državni papir« (opomba 3 in 6), je zapisati: »Jadranska banka, podružnica na Dunaju«.

Na izpolnjeno in po stranki podpisano tiskovino naj poštni urad pritisne svoj pečat.

Priporoča se, da si vsakdo zabeleži za svojo uporabo in morebitno poznejšo reklamacijo vse podatke, zaznamovane v omenjeni tiskovini.

Tako izpolnjena tiskovina naj se priloži rentni knjižici in oboje naj se ali pošlje naravnost po pošti kot vrednostno pismo oddelku za repatriacijo efektov Jadranske banke, podružnice v Ljubljani, ali pa naj se proti točnemu potrdilu izroči kakemu denarnemu zavodu (banki, bančni podružnici, hranilnici, posojilnici) v bivališču stranke, da pošlje rentno knjižico z drugimi Jadranski banki, podružnici v Ljubljani.

Zavodi, ki zbirajo take rentne knjižice, naj sestavijo v dvojnem iztisku točen seznam z vsemi podatki in naj se prilože pošiljati, tako da jim Jadranska banka, podružnica v Ljubljani, lahko vrne en iztisk seznamka, počen kot pobotnico.

V splošnem oziru je še pripomniti, da je vsa pisma naslavljati izrečno na oddelku za repatriacijo efektov Jadranske banke, podružnice v Ljubljani, da pa je omejevati dotično dopisovanje na najnujnejše stvari. Glede srečk in drugih efektov, ki se izžrebajo, se opozarja, da je treba točno in pravilno zabeležiti številke, eventualno tudi serije.

Depoti v inozemstvu, ki so sodno vinkulovani (sirotinska imovina, imovina umobolnih in odsotnih oseb) se morejo dvigniti le s privolitvijo sodne nadvarstvene oblasti; treba je torej, da doseže varuh ali kurator pri sodišču pismeno dovolitev, katero mora tudi priložiti pismu za banko.

Vsako, ki ne namerja na svojo roko poskrbeti repatriacije efektov, naj se pozuri tako, da bodo potrebna pisma in drugi pripomočki (depotne listine, rentne knjižice itd.) že okoli dne 20. marca t. l. v rokah Jadranske banke, podružnice v Ljubljani, ker je treba potem še pravočasno poskrbeti za prenos pisem v inozemstvo in morajo inozemske banke še provesti prenos efektov k določenemu zavodu.

Repatriacijo efektov v okviru tega razglašja vodi poverjenišvo finančnega ministrstva v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 11. marca 1919.

Po naročilu: dr. Šavnik s. r.

Od poučene strani smo zvedeli, da je bila akcija radi prenosa vrednostnih papirjev uvedena z ozirom na lahko razumljivo željo prizadetih izraženo v pismenih vlogah in tudi osebno, da ostane strankam v inozemstvu hranjeno premoženje dosegljivo in da se zavzame državna uprava za premoženje svojih državljanov.

Sedanje neugodne prometne razmere in razni predpisi posameznih držav, nastalih na ozemlju bivše Avstro-Ogrske monarhije, ovirajo posameznikom razpolaganje s svojim premoženjem. Posameznik bi moral z velikimi troški in zgubo časa v inozemstvu prosičiti pri oblastnih jaz za razna dovoljenja, ako bi hotel prenesti sam svoje efekte v domovino. Je naravno, da je interesirana vsaka država na tem, da imajo državljani svoja premoženja v domovini, zlasti mora skrbeti, da je ono premoženje v domovini, nad katerim mora ona izvrševati posebno nadzorstvo (premoženje zavodov in varovanjev), radi tega je razglas glede teh obvezne, dočim se zasebnikom prepriča, da vporabijo to priliko in prenese tudi svoje premoženje v domovino, pri čem uživajo varstvo in zastopstvo državne oblasti, ne da bi jim to povzročevalo posebnih stroškov.

Želeti je, da se vsakdo, ki namerava uporabiti to priliko prenosa premoženja z uradnim posredovanjem, požuri, ker nastane toliko sodelujočim bančnim mestom kot državni upravi mnogo dela, katerega bi morali izvršiti v kratkem roku.

Pričakovati je, da se posamezni denarni zavodi po Sloveniji, posebno zadružge, zavode svoje gospodarske važne uloge in grede neizkušeni rojakom v smislu razglašja v čim večjem obsegu na roko.

Javni organi (poštni uradi, sodišča) bodo vsak v svojem delokrogu pospeševali akcijo.

Aprovizacija.

a Uradniška skupina I. in II. ter ubožna akcija A dobe meso v Ljudski mesnici prihodnji teden mesto v torek v ponedeljek, dne 27. marca 1919 po istem vrstnem redu kakor doslej.

a Krompir za V. okraj. Stranke V. okraja dobe krompir v ponedeljek, dne 17. t. m. in v torek dne 18. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Doloca se ta-le red: v ponedeljek popoldne od 2. do 3. št. 1 do 150, od 3. do 4. št. 151 do 300, od 4. do 5. št. 301 do 450. V torek popoldne od 8. do 9. št. 451 do 600, od 9. do 10. št. 601 do 750, od 10. do 11. št. 751 do 900, od 2. do 3. št. 901 do 1050, od 3. do 4. št. 1051 do 1200, od 4. do 5. št. 1201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 kilogramov krompirja, kilogram stane 80 vinarjev.

a Kislo zelje za I. okraj. Stranke I. okraja prejmejo kislo zelje v ponedeljek, dne 17. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določeni je ta-le red: dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 400, od 9. do 10. št. 401 do 800, od 10. do 11. št. 801 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg. kg stane 1 K.

a Kislo zelje za II. okraj. Stranke II. okraja prejmejo kislo zelje v ponedeljek, dne 17. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določeni je ta-le red: popoldne od 2. do 3. št. 1 do 700, od 3. do 4. št. 701 do 1400, od 4. do 5. št. 1401 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kilograma, kilogram stane 1 krono.

a Kislo zelje za III. okraj. Stranke III. okraja prejmejo kislo zelje v torek, dne 18. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določeni je ta-le red: dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 500, od 9. do 10. št. 501 do 1000, od 10. do 11. št. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kilograma, kilogram stane 1 K.

a Kislo zelje za IV. okraj. Stranke IV. okraja prejmejo kislo zelje v torek, dne 18. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določeni je ta-le red: popoldne od 2. do 3. št. 1 do 600, od 3. do 4. št. 601 do 1200, od 4. do 5. št. 1201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kilograma, kilogram stane 1 K.

Kdo ve kaj o Petru Kozjak, ki se je učil čevljarstva na Rimski cesti pri Jožefu Zupan in je izginil dne 19. februarja. Doma je od Tržiča, Pristava št. 6. Fant je 15 let star, šibke postave, črnolas in črnook.

Kdo ve, kje se nahaja Josip Čebulj, doma iz Adrgasa, obč. Velesovo. Služil je

pri Lir. 27. Ujet je bil v Karpatih meseca novembra 1914. Nahajal se je v Kijevu v bolnici; zadnje njegovo pismo febr. 1915. Kdor izmed tovarišev bi kaj vedel o njem, naj sporoči sestri Mariji Gubanc, Vodici. Stroški se povrnejo.

Kdo kaj ve o Janezu Pogačniku, doma iz Srednje Dobrave pri Otočah, ki je bil v ruskem ujetništvu in je pisal zadnjič Jekaterinoslavske gubernije. Tisti moč iz Kranja, ki je pripovedoval zadnjič neki osebi, da je bil z Pogačnikom skupaj v ujetništvu in da je ta tam umrl v neki bolnišnici, se naproša, da se oglasi na Srednji Dobravi št. 14 pri Otočah, da pove kaj natančneje.

Kdo ve kaj o Francetu Zakonišek, ki je služil pri 26. pešpolku, 8. stotnija, oddelek ročnih strojin. Bil je na italijanski fronti do 19. oktobra pr. l. Če kdo kaj ve, naj sporoči očetu Martinu Zakonišek v Miklavžu, p. Sv. Jurij ob Taboru, Štajersko.

Kogoj Franc iz Orehovalj pri Gorici se nahaja doma in želi izvedeti, kje je njegova mati Marija Kogoj, ki naj bi prišla domov.

Iskram sestru po imenu Brigita Zorenč. Prosim, koji zanju znade, bude tako dobar, da piše Milki Zorenč, Zagreb Maruhčeva ul. broj 5.

Ugubila se je včeraj zjutraj na Poljanski cesti denarnica z manjšo vsoto denarja. Pošten najditelj naj jo odda v tovarni Reibh, Sv. Petra nasip.

Zgubljena so bila zlata očala od Poljanske ceste do poštnega ravnateljstva. Počteni najditelj dobi nagrado. P. cesta 57.

Ukraden muf. Dama, kateri je ob izstopu iz električne železnice neki vojak iztrgal muf, naj se zgłosi v našem uradništvu dopoldne od 11. do 12. ure.

Zasebno učilišče Legat v Mariboru. Dne 1. aprila 1919 se prično novi tečaj za stenografijo (slovensko in nemško), strojepisje (slovensko in nemško), pravopisje v zvezi s poslovnimi sestavki, računstvo v zvezi z enostavnim knjigovodstvom, lepopisje, slovenščino in nemščino. V nadaljevalnem tečaju za slovenščino se bo učila gramatika in korespondenca. Podrobna pojasnila v zasebnem učilišču Legat, Maribor, Viktringhofova ul. 17. I. n. Prospekti zastoj.

Jugoslovanska knjigarna v Ljublieni

priporoča cerkvenim zborom za velikončno dobo sledeče skladbe:

Premri Stanko. Velikončne pesmi za mešan zbor in orgle. Part. K 1.80. Moderni in lepi napevi bodo mogočno učinkovali na vernike in poveljevali velikončne praznike.

Kimovec Fr. Dr. Rihar renatus za mešan zbor. Part. K 4.50, gl. po 60 v. Zbirka obsega poleg drugih tudi več velikončnih lepo harmoniziranih Riharjevih napevov in enega od Vnebohoda Gospodovega.

Laharnar Fr. Velikončne pesmi za mešan zbor. Part. K 2.—. Lepi in primerni napevi, posebno za manjše zборе.

Grum Ant. Aleluja. Velikončne pesmi za mešan zbor. Part. K 2.—. V zbirki se nahaja tudi prav primeren motet Regina coeli, ki se konča s prav lepo harmoniziranim značajnim velikončnim koralnim spevom Aleluja, ki praznike še posebno povzdigne. Oblika zvezka je žepne izdaje in prav primerna za procesijo.

Grum Ant. Vidi aquam za mešan zbor. Part. K 1.20. Za zbor na deželi kar najbolj primeren.

Foerster Ant. Missa st. Ceciliae za mešan zbor. Part. K 3.—, gl. po 50 v. To je naša prva latinska maša, ki je že v 4. natisu izšla, vseskozi lepa in lahka.

Sattner P. Hugolin. Missa seraphica za mešani zbor in orgle (tudi za orkester; instrumentalni glasovi v zalogi). Part. K 4.50, gl. po 60 v. Ena najlepših in veličastnejših latinskih maš naših skladateljev, ki jo pojo tudi drugi narodi.

Foerster Anton. Credo za mešani ali enoglasni zbor z orglami. Izvod 20 vin. Kreda dela našim zborom največ pregla v latinški maši, ker je najdaljši izmed vseh delov sv. maše in navadno tudi najtežji. Ta skladba je pa lahka in lepa ter se več odstavkov v njej recitira, vsled česar je tudi kratka. Kakor nalašč je ta kreda posebno slovesni maši dobrodošel, katero poje en sam duhovnik.

Marija, Kraljica src. Nauk blaženega Grinjona Montfortskega o pravi pobožnosti do Matere božje. Iz francoščine preve-

dla in izdala Marijina družba v ljubljanskem semenišču. Druga izdaja.

Slovenci se radi imenujemo Marijin narod. Zato tudi z velikim veseljem sprejmemo vsako knjigo, ki ima namen, da razširja in utrjuje češčenje nebeske Kraljice med nami. Posebno dobrodošla pa nam je knjiga »Marija, Kraljica src«, ker nam nudi nauk o pravi pobožnosti do Matere božje. Prava ali popolna pobožnost do Marije je po nauku blaženega Grinjona v tem, da se popolnoma izročimo Materi božji, da postanemo po njej popolna last Jezusova in da delamo vse v popolni odvisnosti od volje Marijine po zgledu Jezusa samega. Pač so vsi veliki Marijini častilci gojili pravo in popolno češčenje do Matere božje, tako tudi blaženi Grinjon ima veliko zaslug, da prvi izrečno učil označeno pravo pobožnost do Marije, da je nauk o imenovanju pobožnosti sistematično uredil in ga z jasnimi dokazi utrdil. Poljudna, toda temeljita razprava o pravi pobožnosti do Marije, je v prvem delu Grinjonove knjige; drugi del pa učil kako naj se goji taka pobožnost. — Težko je v malo besedah le približno označiti bogastvo misli, ki je nakopičeno v Grinjonovem spisu. »Izkušnja nam pritrjuje,« pravi slavni oratorijanec Faber, »da, četudi knjigo ponovno preberemo, nikdar ne vsahne njena lepota, nikdar ne izčrpamo njenih misli, nikdar ne izgine sveži duh veselja, ki nas navdaja, kadarkoli se vglobimo v njene misli.«

Povsod, kjer se bo razširila knjiga »Marija, Kraljica src«, bo pravo češčenje do Matere božje izdatno napredovalo, in kmalu se bodo pokazali tudi blagodejni sadovi. »Kdorkoli knjigo temeljito proučuje,« piše kardinal Vaughan, »bo začutil, da ga je obšla nova luč.«

V slovenski izdaji je knjiga še zlasti lepo prirejena, ker obsega najpotrebnejše molitve; jutranjo in večerno molitev, sv. mašo, spovedne in dovolj obsežne obhajljne molitve. Vse molitve so zložene v duhu Grinjonove prave pobožnosti do Marije in potrjene od ljubljanskega preč. škof. ordinarijata. Tako služi lična knjiga tudi kot jako koristen molitvenik. — Marijina družba v ljubljanskem semenišču je z izdajo knjige »Marija, kraljica src« izvršila lepo apostolsko delo za razširjenje češčenja Matere božje.

Lično vezana knjiga stane 4 K in se dobiva v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Učenka sprejme konfekcijska trgovina A. Lukič, Pred šolstijo št. 19, Ljubljana.

Služkinja išče službo, najraje kakšnemu gospodu, zmožna sem vsakega dela. Grem tudi na deželo. Cenjene ponudbe pod šifro Pridnosti na upravo tega lista.

Žena ali deklica ki se more izkazati v tem poslu z letnim spričevalom in govori nemško, se sprejme k otroku proti dobri oskrbi in hrani. I. Pick, Zagreb, Sudniška ulica 11.

Samec 40 let star, se želi poročiti z gospodično ali vdovo, katera ima svojo kmetijo. Ponudbe s sliko pod »Mesarna upravo lista, 1803.

Valenec išče mesta! Radi v poklica k vojakom sem moral prekiniti svojo učno dobo, kjer sem bil že dve leti v trgovini z mešanim blagom zaposlen. Ker ima pa dotični trgovec sedaj vsled vojnih razmer trgovino zaprto in se jaz po vrnitvi ne morem pri njem izučiti, prosim gg. trgovce ako bi me hotel kedo še za leto dni v uk sprejeti, da ne bodo vsi stroški in čas zastoj. Izvežban sem dobro in tudi močan, da lahko nadomestim marsikatero pomočnika. — Cenjeni dopis prosim pod »pošta« na upravo »Slovenca.« 1842

Pohišivo za spaino sobo, kompletno, sadn. most, okoli 1400 l., bato platno, 150 m. n. prodaj. Marija Jelenič, Stara pot št. 1, Ljubljana.

Učenca sprejme takoj slikar in pleskar A. Soklič, Kranj.

Slamozn. ga za gepelj, rabljena in še dobro ohranjena se prod. Ivan Pezdir, Brezovica 27 pri Ljubljani.

Kupujem smrekov. es jelkov, hrastov in bukov bodisi okrogel ali rezan. Cena za les naložen v vagon naj se naznanijo na V. Scagnetti, parna žaga za državnim kolodvorom, Ljubljana

Kolo, šivalni stroj, akvarij, veliko kolo, stensko ogledalo, stenska omara, otroški voziček in drugo se prod. v Rebrt st. 11 vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. popoldne.

Otroški voziček in otroški stolček, kompletne kuhinjska oprava, citra, salonska garnitura z mizo, kompletne sobna oprava, žimnice, ra. ne podobne, kompletne postelje in razno se prod. v Rebrt st. 11. — Ogleda se vsak dan od 9—12 dopoldne in od 2—5 popoldne.

Srebrno jedilno orodje za šest oseb (novo) se takoj prod. Naslov pove uprava Slov pod št. 1831.

Resna ženitna ponudba. Veleizobražen, žen gospod doktor, 45 let star, se želi v svrhu poročitve seznaniti z izobraženo gospico, ki ima vlepesevstvo. Cenjene ponudbe pod Jasno nebo na upravo tega lista.

Kuharico, koja dobro kuha in je vojna vse delati: čistiti in donesti, ter mora biti strogo solidna, verna in poštena. Išče obitelj dveh članov brez otrok. Velika snažnost marljivost in poštenje je glavno. Oskrba dobra v hiši in dovolj hrane. Početna plača 80 kron. Nastop tekom enega meseca, služba je stalna. Ponudbe sprejema Zager Zagreb, Nikolčeva ul. 12. 1883

Ženitna ponudba. Mladenič 27 let star, krepkega zdravja in čiste preteklosti z nekaj sto kronami se želi tem potom seznaniti z gospodično od 20 do 27 let, katera naj bi imela malo posestvo ali pa že vpeljano čevljarstvo obrt. Vdova ni izključena. Le resne ponudbe se prosi na upravištvu tega lista pod »Dober mož.« 1804 Tajnost zajamčena.

V nazmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prelužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče, stari oče in tast, gospod Fran Ksav. Tončič podobar in posestnik dne 14. sušca 1919, ob 3. uri popoldne v 53. letu starosti po kratki mučni bolezni, prevaden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal. Pogreb dragoga pokojnika bo dne 16. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Sutna št. 60 na tukajšnje pokopališče. Sv. maše zadošnice se bodo darovale v farni cerkvi. Blagoga pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin. Kamnik, 15. sušca 1919. Marija Tončič, zalujoča soproga. Franc in Ferdinand, sinova. Viktorija poroč. Lavrič, hčerka. Josip Lavrič, zet. — Ivanka Kompare, sinaba. — Vauka in vaukinja. 1843

Naprodaj. novi elegantni čevlji in moški čevlji, dalje moknarservis in nastavek. Naslov: Angela Milavec, Cigaletova ulica 4, Ljubljana.

Proda se vagon subih metrskih drv vagon Ljubljana. Ponudbe: Zajec, Dunajska cesta 14, t. nadst.

Ženitna ponudba! Izobražena gospodična srednjih let, ki zna dobro gospodinjiti in izvršno kuhati ter ima lepe pribranke, se želi v svrhu ženitve seznaniti s trgovcem ali posestnikom. Dopise se prosi na upravo »Slovenca« pod »Zima« 1837.

Potrtilim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša ljubljena mama oziroma stara mamica in tasta, gospa Marija Majerle danes ob pol 10 po noči po daljšem bolehanju, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče v 69. letu starosti, mirno zaspala v Gospodu. Pokojnico pripravljamo v molitev in blag spomin. Dol pri Starem trgu, Vinica, Eveleth N. O., dne 8. sušca 1919. Marija Šterk, Marijeta Jonke, Katarina Lušin, Ana Prolesnik, Lucija Čušarek, hčere. Pavel in Jože Majerle, sinova. Katarina Majerle, sinaba. Jurij Šterk, Peter Jonke, Anton Lušin, Franc Prolesnik, zetje. Val vauki in vaukinje

Kuharica srednjih let z letnimi spričevali, ki zna samostojno kuhati in opravljati vse hišne posle, se išče proti dobri plači in oskrbi. I. Pick, Zagreb, Sudniška ulica 11.

Učenca v starosti 16—18 let sprejme na dobo 3 let v pouk ANTON MARČIC, usnjarski mojster v Sloven. Bistrici. — Za hrano in obleko se bo skrbelo. 1776

Resna ženitna ponudba. Mladenič 29 let star, treznega značaja in s par tisoč kron se želi radi pomanjkanja znanja tem potom, seznaniti z gospodično od 20 do 30 let. Dotična naj bi imela malo posestvo ali vsaj hišico, najraje kje na Dolenjskem, kjer bi bilo pravno za sedlarsko obrt. Vdova z enim otrokom ni izključena. Le resne ponudbe z naslovom in če mogoče s sliko, katera se vrne, naj se pošiljajo do 25. marca, pod zaton po Veisli noči 1806, na upravo tega lista. Tajnost častna zadeva.

Zahvala. Vsem, ki so rajnemu bratu, preč. g. zlatomašniku Jožefu Zakotnik-u župniku v p. skazovali skrb in ljubezen v dolgoletni težki bolezni in ga spremili k večnemu počitku, izrekamo najsrčnejšo zahvalo, imenoma preč. g. konz. svetniku P. Hugolinu za vodstvo sprejeda in prekrasni govor, preč. gg. dek. Val. Zubretu, kapl. Kogej in Vavpetiču za pogoste tolažilne obiske in delitev sv. zakramentov, preč. oo. franciskanom in sosednjim gg. župnikom, preč. g. rektorju dr. Grlindovcu, preč. g. ekonomu Markežu in vsem preč. gg. profesorjem in prednikom iz zavoda sv. Stanislava, šols. vodji g. Bajcu in vsemu učitelj. zboru, gg. pevcem za ganljivo petje č. solskim sestram iz sirotišnice in č. s. usmiljenkam iz zavoda sv. Stanislava, rodbini Belec, sorodnikom, prijateljem, znancem in sploh vsem župljanom prisrčni: Bog plačaj! Obenem priporočamo nepozabnega gospoda vsem v molitev in blag spomin! St. Vid nad Ljubljano, 15. sušca 1919. Ivanka Zakotnik, sestra.

Zahvala. Za mnoge dokaze iskrenega sočutja v bolezni in ob smrti naše ljube mame oziroma stare mamice in tasta, gospe Marije Majerle izrekamo vsem in vsakemu posebej najisrčnejšo zahvalo. Dol, Vinica, Eveleth, dne 11. sušca 1919. Rodbine: Majerle, Šterk, Prolesnik, Jonke, Lušin in Čušarek.

Zahvala. Za mnoge dokaze iskrenega sočutja v bolezni in ob smrti naše ljube mame oziroma stare mamice in tasta, gospe Marije Majerle izrekamo vsem in vsakemu posebej najisrčnejšo zahvalo. Dol, Vinica, Eveleth, dne 11. sušca 1919. Rodbine: Majerle, Šterk, Prolesnik, Jonke, Lušin in Čušarek.

Posestvo.

Proda se hiša s minut od postaje. V hiši je električna luč in trafika. Dovoljeno je točiti vino in pivo. Zraven hiše je svinjski hlev, velika njiva, sadonosnik in vrt. Cena 32.000 K.

Ponudba na **Valentin Jančič**, Sp Poljčane. 1794

PONUJIM: Fino vermut-vino, slivovko, brinjevec, rum. **Specijaliteti:** Kranjski pelinkovec-likier in fini Balkan-likier.

VILJEM SPITZER, Ljubljana, Kolizej. 1809 (3)

1500 jatočnih drevesc

Ima na prodaj Sadlarsko društvo v Šmarci, pošta Radomlje. Cena: 4 K za boljše vrste, 3 K za slabše vrste.

Sprejme se **hlapec h konjem** s stanovanjem in hrano v hiši pri Ivanu Perdanu v Ljubljani.

V Ljubljani se oddajo za dobo 10 let **veliki trgovski prostori**

na jako prometni cesti, krasni lokali. Reflektanti naj vprašajo pod Bodočnost 10.000 na upravo tega lista.

Najlepši kras za verande, balkone, okna i. t. d. so brez-dvomno moji svetovno znani **nageljni**. Pošiljajo se na vse strani. Cenik zastoj in franko.

Roman Brezočnik, razpošiljalnica gorskih nageljnov. Maribor ob Dravi Gabr. Hackl-ova ul. št. 3

Prispevajte za sklad S. L. S.

Hrvatsko delniško prometno društvo **„VIROVITICA“**

Zvonimirski trg 4, v lastni hiši **kupuje** po primernih cenah vsako množino smrekovih desek, lat in drugega gradbenega lesa.

SEMENA na debelo in drobno priporoča **SEVER & KOMP.** Ljubljana

Nudim: **rum 40%**, **slivovko 40%**, **olje** namizno, brez duha, **poper** cel, **kava** žgano, **rezance** in **makarone** fine ter se povpraša pri tvrdki **IV. PERDAN**, Ljubljana.

Hisna oprava skoro nova, postelje, omare in mize itd. se po ceni prodajo pri **Marija Repe**, Bled št. 5.

Služba vodilnega uradnika pri okrajni hranilnici v Slov. Bistrici se odda takoj. Lastnoročno spisane prošnje, zahtevana plača, dokaz o izvršenih študijah, o dosednjih službah, o starosti in družinskih razmerah na okrajno hranilnico v Slov. Bistrici do 25. marca t. l.

Ravnateljstvo.

Zivo apno, portland-cement, zidno opeko

v celih vagonih dobavlja najceneje

Valentin Urbančič, Ljubljana, Frančevo nabrežje 1.

Špiclja

mladega, pristne pasme, kupim. Ponudbe pod „Spicelj 1783“ na upravo tega lista.

Vsakovrstne slamnike

priporoča gos-podom trgovcem in slavnemu občinstvu. kakor tudi slavnate čovlje (šolne), predpražnike, slavnate podplate za v čevlje

Franjo Cerar tovarna slavnikov, Stob, p. Domžale. Tovarna je 7 minut od kolodvora.

Nova pisalna miza

iz trdega lesa in nova **omara za led** se prodajo. Ogled 8-12. Naslov v upravi „Slovenca“ pod št. 1728.

Posestvo ali mlin

se kupi eventualno v najem vzame takoj. — Cenene ponudbe prosil **Franjo S. Hrovat**, Št. Peter pri Novem mestu.

Več vagonov **živega apna** se bo oddajalo na drobno in na debelo v dneh od 17. do 20. marca 1919.

Franc Bodlaj 1824 trgovec, Stranje, p. Kamnik.

Traverse (železne tračnice)

večinoma 6 m dolge ima se oddati **Vinko Vabič**, Žalec.

V skladišču „Balkan“

na Dunajski cesti št. 33 se bo prodajalo v četrtek dne 20. t. m. ob 9. uri dopoldne potom javne dražbe - raznovrstno **pohištvo.**

Javna dražba lepih debelih orehovitih hlodov

ca 10 m³ se vrši v ponedeljek dne 24. marca ob 11. dopoldne na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu.

Strešno lepenko

le boljše vrste, 60 do 70 kosov kupi **Anton Kremžar**, ključavničarski mojster, Št. Vid nad Ljubljano.

VINO

belo, rudoče (cviček), temnorudoče, črno, letnikov 1917 in 1918. **MILKO JESIĆ**, Ljubljana, Florjanska ulica 38.

Vedno velika zaloga

40% ruma 1617
40% slivovke
namiznega olja
mandeljnov, rozin
riža ter kave

pri tvrdki **ČERNAK & VAL**, Ljubljana, Vodnikov trg št. 2.

karbida

se dobi pri **BREŽNIK & FRITSCH**, trgovina z železino v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 17. 61-9

žensko pomočnico

za domača hišna dela in preprosto kuhinjsko slugo za domača dela - išče

ZUPNI URAD v JASTREBARSKEM (Jaska) Hrvatsko. 1782
Plača po dogovoru.

Išče se lokal srednje velik na prometnem kraju v Ljubljani.

Prezame se eventualno tudi z opravo in blagom vred.

Ponudbe pod „Lokal“ na upravništvo.

1852

Oklic. Dražba zarubljenih predmetov kakor: pohištva, blaga za ženske obleke, perila, finih servisev, moških oblik, se vrši dne 17. marca 1919 ob 9. uri dopoldne pri tvrdki „Balkan“, Dunajska cesta 33.

„KINTA“ karbidne svetilke

najnovejšega sestava, fino emajlirane, enostavne, ter popolnoma nenevarne razpošilja po poštne povzetju za ceno 32 K, poština posebej.

Glavno zastopstvo KINTA svetilk, Ljubljana, Dunajska c. 12. Telegrami: KINTA Ljubljana.

Zahvala. Starost in bolezen sta me prisilili, da se moram posloviti od p. n. občinstva in obrtniških krogov kot pleskarski mojster pleskarsko obrt mladi ter oddati svojo znano moč.

Ob tej priliki se najtopleje zahvaljujem p. n. občinstvu za obilna naročila in izkazano mi naklonjenost ter prosim, da si občinstvo izkazuje tudi mojemu nasledniku isto podporo in naklonjenost, kakor sem je bil jaz vedno in povsod deležen.

Z odličnim spoštovanjem **Tomo Bricelj.**

Naznanilo. P. n. občinstvu naznanjam, da sem prevzel od svojega očeta **Toma Bricelja** staroznano pleskarsko obrt v Ljubljani na Dunajski cesti št. 16.

Priporočam se p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila in podporo in zagotavljam, da bom skušal z vsemi močmi kar najbolje in najtočneje postreči svojim naročnikom in odjemalcem. S spoštovanjem se priporoča

Ivan Bricelj, stavbeni in pohištveni pleskar in učar Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

Preselitev. Tvrdka Br. Novaković, Ljubljana naznanja svojim cenjenim odjemalcem, da je svojo veletrgovino z vinom žganjem in vermutom 24. februarja 1919 preselila s Starega trga 6 na Marije Terezije cesto št. 13 (Kolizej), kjer se bodo kot doslej točno izvrševala vsa cenjena naročila.

družabnica

pri kakem podjetju, najraje v konfekciji ali modni trgovini, eventualno tudi pri kinu.

Ponudbe pod „Družabnica“ na upravništvo.

1851

Stole kdo izdeluje?

Enostavna vrsta za gostilno. Ponudbe naj se stavijo na trgovino pohištva **David Löwy**, Koprivnica, Hrvatska.

NOV UOZ

lahak, enovprežni je napredni pri A. GLOBČNIKU kovaču v mošnjah, p. Radovljica. Prodajam nekoliko **delnic J. B.** Ponudba pod Delnice 333 na upr. lista.

Dražba plemenske živine

Na deželnem posestvu v Mali Laki, posla v Velika Laka, se bo prodalo dražbenim potom **10 krav simodolske pasme** s bik in nekaj mlade živine v soboto, 22. marca t. l. Dražba se prične točno ob 11. uri dopoldne.

Ljubljana, dne 11. marca 1919. **Faustjenšček za kmetijsko.**

Suho sadje, jabolčne krhlice in suhe braške

(izvzemši lesnike) samo prvovrstno blago kupuje trg. sped. in kom. del. družba „Balkan“, Dunajska cesta 33 v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah. Ker se bo blago kupovalo samo kratek čas naj se intereseenti požurijo.

Čemu za spomlad nove obleke

ako se s prebarvanjem starih in kemičnim čiščenjem zamazanih doseže isto, **Najmodernejše barve, prihranek denarja.** Hitra in točna izvršitev. — Prva in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila.

Josip Reich Tovarna: Poljanski nasip št. 4. Podružnica: Šelenburgova ul. 4. Poština naročila se točno izvršujejo.

Oklic. Dražba zarubljenih predmetov kakor: pohištva, blaga za ženske obleke, perila, finih servisev, moških oblik, se vrši dne 17. marca 1919 ob 9. uri dopoldne pri tvrdki „Balkan“, Dunajska cesta 33.

„KINTA“ karbidne svetilke

najnovejšega sestava, fino emajlirane, enostavne, ter popolnoma nenevarne razpošilja po poštne povzetju za ceno 32 K, poština posebej.

Glavno zastopstvo KINTA svetilk, Ljubljana, Dunajska c. 12. Telegrami: KINTA Ljubljana.

Zahvala. Starost in bolezen sta me prisilili, da se moram posloviti od p. n. občinstva in obrtniških krogov kot pleskarski mojster pleskarsko obrt mladi ter oddati svojo znano moč.

Ob tej priliki se najtopleje zahvaljujem p. n. občinstvu za obilna naročila in izkazano mi naklonjenost ter prosim, da si občinstvo izkazuje tudi mojemu nasledniku isto podporo in naklonjenost, kakor sem je bil jaz vedno in povsod deležen.

Z odličnim spoštovanjem **Tomo Bricelj.**

Naznanilo. P. n. občinstvu naznanjam, da sem prevzel od svojega očeta **Toma Bricelja** staroznano pleskarsko obrt v Ljubljani na Dunajski cesti št. 16.

Priporočam se p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila in podporo in zagotavljam, da bom skušal z vsemi močmi kar najbolje in najtočneje postreči svojim naročnikom in odjemalcem. S spoštovanjem se priporoča

Ivan Bricelj, stavbeni in pohištveni pleskar in učar Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

Preselitev. Tvrdka Br. Novaković, Ljubljana naznanja svojim cenjenim odjemalcem, da je svojo veletrgovino z vinom žganjem in vermutom 24. februarja 1919 preselila s Starega trga 6 na Marije Terezije cesto št. 13 (Kolizej), kjer se bodo kot doslej točno izvrševala vsa cenjena naročila.

družabnica

pri kakem podjetju, najraje v konfekciji ali modni trgovini, eventualno tudi pri kinu.

Ponudbe pod „Družabnica“ na upravništvo.

1851